

UTED

46.YIL

www.uteddergi.com

AYLIK HAVACILIK DERGİSİ

KARŞILIKSIZ
SEVGİNİN
TANIMIDIR

24 MAYIS
HAVA ARACI BAKIM
TEKNİSYENLERİ GÜNÜ

19 MAYIS ATATÜRK'Ü
ANMA, GENÇLİK VE
SPOR BAYRAMI

Kutlu Olsun

11 UTEd, SHT 66 TALİMATI
İLE İLGİLİ YAPTIĞI
ÇALIŞMALARI SHGM
İLE PAYLAŞTI

22 TÜRK
HAVA
YOLLARI
90 YAŞINDA

30 GELENEKSEL
'UTED İFTARLARI'NDA
YENİDEN
BULUŞTUK...

40 TİCARİ UÇAKLARDA
KULLANILAN VALFLERİN
UÇAK SİSTEMLERİNDE
ÇALIŞMA PRENSİPLERİ

TELEPATİ AKADEMİ

Telepati Akademi, havacılık sektöründe
EASA, SHGM & MEB onaylı eğitimler sunan global bir kuruluştur.

TEKNİK İNGİLİZCE SINAVI, ICAO LEVEL PİLOT İNGİLİZCE SINAVI, DGR EĞİTİMLERİ (TÜM KATAGORİLER)
SHGM GÜVENLİK EĞİTİMLERİ, EĞİTİCİNİN EĞİTİMİ, KABİN MEMURLUĞU TEMEL EĞİTİMİ,
SAFET MANAGEMENT SYSTEM, EWIS GROUP, DISPATCH EĞİTİMİ,
EASA PART-147 TYPE EĞİTİMLERİ, PART-M EĞİTİMİ, FUEL TANK SAFETY EĞİTİMİ

Telepati Akademi, bir **TD TEAM** grup şirkettir.

Değerli Okurlar,

Öyle zaferler vardır ki; sadece ülke tarihine değil, dünya tarihine yön verir... Çağ kapatır çağ açar... Yüzyıllar boyunca içerisinde binbir güzelliği barındıran bu aziz şehir İstanbul'un fethinin 570'inci yıldönümünü anarken, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan çıkıp Samsun'a vardığı, milli mücadele ateşinin yakıldığı Türkiye Cumhuriyeti için, yeni bir güneşin doğduğu 19 Mayıs 1919 tarihinden bugüne gerek askeri gerek siyasi birçok badireler atlattmış milli mücadele kahramanlarının torunları için hepimize armağan edilen "19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı"nı kutluyorum.

Bu mesleği değerli kılan; uçak altında, yağmur çamur, sıcak soğuk, yaz kış demeden binbir zorlukla emek veren çalışma arkadaşlarımla alın teridir. Gerek uçak teknisyeni olabilme süreçlerinin zor ve ciddi zaman alıyor olması, gerekse bu görevi icra ederken fizyolojik olarak arkadaşlarımla zorlayan şartlar, aslında mesleğin ne kadar önemli olduğunu bizlere gösteriyor. Uçak bakım teknisyeni, uçağın yerdeki patronudur. Her arkadaşım elindeki yetki ile karar vermeli ve sorumluluğunun farkında olarak hareket etmelidir. Sadece "24 Mayıs" değil, bizim her günümüz özeldir. Tek bir güne sıkıştırarak arkadaşlarımla özverili çalışmalarını unutturamam. Bu uçaklar güvenli bir bakım sonrası uçabiliyorsa; bu, 365 gün yılmadan, yorulmadan çalışan arkadaşlarımla sayesinde. Gerek uçuş ekipleri, gerek yolcular, gerekse şirketler uçuşlarındaki huzuru ve güveni uçak teknisyenlerine borçludur. Bu değerli mesleğin bir arada olabileceği tek platform da UTED'dir. Bu vesile ile hepinizin "24 Mayıs Dünya Uçak Teknisyenleri Günü"nü kutluyorum.

Ömür CANİNSAN
Uçak Teknisyenleri Derneği Başkanı

Mayıs ayının gelmesi ile yılın bir günü değil her günü elleri öpülesi annelerimizi hatırlayacağız. Müsaade ederseniz öncelikle şahsımı binbir zorlukla yetiştirmiş, yememiş yedirmiş, giymemiş giydirmiş cefakar annemin ve her daim yanımda olan sevgili eşimin, daha sonra sizlerin değerli annelerinizin, kendisi anne olanların ve anne adaylarının Anneler Günü'nü en içten dileklerle kutluyorum.

Göreve geleli yaklaşık iki aylık bir süre geçti. Bu sürede neler yaptık, biraz da onlardan bahsetmek istiyorum:

Öncelikle ulaşabildiğimiz birçok şirket ile "SHT-66 Yönetmeliği UTED Danışma Kurulu Toplantısı" gerçekleştirerek süreçleri başlattık. Sektörü temsil eden ve edecek en önemli ve yetkin kurumun UTED olduğuna ikna ederek SHGM ile ortak akıl üzerinde uzlaşarak görüşmelerde bulunduk. Çözümün ana noktası; sorunlar ortaya çıkmadan önce müdahale edebilmektir ki, biz de komisyon masalarında yerimizi alarak iyi bir başlangıç yaptık. Bundan sonraki süreçlerin tamamında UTED olarak kararları kabullenip arkasından izleyen değil, kararlara yön veren taraf olarak bulunma gayretinde olacağız.

"Kasada para yok nasıl organizasyon yapacaklar" denilen bir ortamda; Concierge hizmetli, canlı müzikli, üye ya da değil ayırt etmeden, tüm camiamızı davet ederek 1000 kişilik muazzam bir iftar organizasyonu yaptık. Bununla birlikte sizlerin yardımları ve iyiliğe Uçanlar Derneği'nin Kilis'te kurduğu çadır ile depremzedelere iftar mutfağı açarak sayenizde Ramazan ayını anlamlı kıldık. Ankara'daki dostlarımızla yine iftarda buluşup yanlarında olduk. Henüz daha yanlarına gidemediğimiz diğer yurtiçi ve yurtdışı istasyonlarımızı da ilerleyen aylardaki programlarımıza aldık.

46 yıllık UTED dergimize yeniden can verip dijital dünya hapsinden kurtararak bu ay itibarı ile THY, Pegasus, TdTeam, Corendon, Mavi Gök, My Technic, MNG Jet ve diğer şirketlerimize; İstanbul, Antalya, Ankara, İzmir ve tüm yurtdışı istasyonlarımıza yeniden basılı dergi göndermeye başladık.

Tahmini 3 milyon kişinin ziyaret ettiği TEKNOFEST Fuarı'nda ilk kez UTED olarak standımızı açtık. Sadece öyle 1 masa 2 koltuk ile değil, rüzgar türbininden uçak motoruna, business koltuğundan yarışmaya katılacak sponsor olduğumuz "Drone Takımı"na kadar ziyaretçilerimize 5 gün boyunca derneğimizi tanıttık.

Üye kartlarınızın basımı ile birlikte, tüm dernek avantajlarından yararlanabileceğiniz, hepimiz için bizlere kolaylık sağlayacak indirim anlaşmalarını yaptık, yenilerini de yapmaya devam ediyoruz.

UTED'i unutanlara ya da hiç bilmeyenlere anlatmak için sahaya indik. Dilimiz döndüğünce, gönlümüzden gelen en samimi sözlerle elimizi sizlere uzattık. Daha gidilecek görülecek el uzatılacak çok yer var, yolumuz uzun... Hep birlikte daha iyisi için çalışıyor olacağız. Çalışmalarımızın sürdüğü, lakin sonuçlanmayan onlarca konumuz var ancak bizler siyasetçi değiliz vaat değil ortaya koyduğumuz ve koyacağımız icraatlar ile desteğinizi istiyoruz.

"Yapsınlar görelim!" diyen dostlarıma şimdi de ben sesleniyorum. Biz yapmaya başladık, sizin desteğinizle daha iyisini de yapacağız. Bizim güçlenmemiz ve daha iyi işler ortaya koyabilmemiz için henüz adım atmamış arkadaşlarımızın da üyeliklerine ve desteklerine ihtiyacımız var. İki ay önce resmi kayıtlara göre 300'lü rakamlardan aldığımız dernek üye sayımızı 3 binlere yaklaştırdık; ancak 15 bin sektör çalışanının olduğu yerde gücünü üyesinden alan UTED için bu sayı hala yeterli değil. Dernek sizin derneğiniz, ne kadar sahip çıkarsanız o kadar büyüyeceğine ve arzu ettiğimiz çözüm ve sonuçlara o kadar hızlı yaklaşacağımıza emin olabilirsiniz.

Demokrasiye sonuna kadar sahip çıkan bir sivil toplum kuruluşu olarak, görüşünüzün ne olduğundan bağımsız tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızı sandıklarına oy kullanmaya, vatandaşlık görevlerini yapmaya davet ediyorum.

Saygılarımla...

18 24 MAYIS, HAVA ARACI BAKIM TEKNİSYENLERİ GÜNÜ

Hava aracı bakım teknisyenlerinin, bir hava aracının bakımını yapıp bakım çıkış belgesini imzalayabilmesi için "Hava Aracı Bakım Lisansı"na sahip olması gereklidir. Sadece lisans sahibi olmakla iş bitmez ayrıca kişinin bakım çıkış belgesini imzalayacağı uçağın tip eğitimini de almış olması ve lisansı üzerine bu tip yazdırması da gereklidir.

24 AYAKLARI YERE BASMAYAN FESTİVAL: TEKNOFEST 2023

Türkiye'nin milli teknoloji hamlesini gerçekleştirmesi ve teknoloji üreten bir topluma dönüşmesi hedefiyle Atatürk Havalimanı'nda gerçekleştirilen TEKNOFEST İstanbul 2023 Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali sona erdi. 2019'da katılımcı rekoru kıran festival, yaklaşık 2,5 milyon ziyaretçiyle bu yıl da rekor tazeledi.

30 GELENEKSEL 'UTED İFTARLARI'NDA YENİDEN BULUŞTUK...

Geçmişten günümüze tüm uçak teknisyenlerinin buluştuğu geleneksel UTED İftar Buluşmaları'nı Atatürk Havalimanı THY Eğitim Akademisi'nin merkez restoranında 15 ve 16 Nisan tarihlerinde iki oturum şeklinde gerçekleştirdik, "İyiliğe Uçanlar" derneği aracılığıyla ile düzenlediğimiz "Bir İftar Bizden Bir İftar Sizden" kampanyasından toplanan bağışlarla, deprem bölgesinde bulunan Kilis'teki depremzedelerimize bir iftar yemeği daha verilmesine vesile olduk.

İÇİNDEKİLER

58 KEŞFETMEKLE BİTMİYEN ŞEHİR: BERLİN

Almanya'nın başkenti olan Berlin aynı zamanda Avrupa'nın en gözde ve heyecan veren kentlerinden biridir. 1961 ile 1990 yılları arasında Doğu ve Batı Berlin olarak ikiye bölünmüş olan kentin ortasından geçen Berlin Duvarı'nın 1990 yılında yıkılmasıyla, yeniden birleşmiştir. Berlin şehri ilk olarak 1237 senesinde kurulmuştur. Adı ise bataklık anlamına gelmektedir. Geçmişin bataklığı günümüzün en renkli Avrupa kentlerinden biridir. Berlin şehri, Avrupa'nın en kozmopolit şehirlerinden biridir. Dünyanın her yerinden farklı insanlar görmek mümkündür. Ev sahipliği yaptığı birbirinden kaliteli üniversitelerden dolayı da şehirde öğrenci nüfusu oldukça fazladır.

06	HAVACILIK TARİHİNDE MAYIS	38	İNCELEME
08	GÜNDEM	40	TEKNİK
10	HABER	44	KRİTİK
18	UÇAK TEKNİSYENLERİ GÜNÜ	46	19 MAYIS
22	THY'NİN KURULUŞU	52	TARİH
24	TEKNOFEST	54	TEKNOLOJİ
30	UTED İFTAR	58	GEZİ
36	ANALİZ	62	SPOR
		64	AJANDA
		66	BİL BAKALIM

UTED

46.YIL

AYLIK HAVACILIK DERGİSİ 2146-6349 NİSAN 2023 www.uted.org

**Uçak Teknisyenleri Derneği Adına
İmtiyaz Sahibi**
Ömür CANİNSAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku UZUN

Editörler:
Nihat ÇELİK
Oya KOTAN
Kâmile ÇAKIR

Grafik Tasarım:
C. Kaan ÖZKAN

Yazı Kurulu
Erhan İNANÇ, Devrim GÜN, Cemil AKGÜL,
Yüksel BOZKURT, Handan DİKER,
Alişan DEĞİRMENCİLER, Selim KONA,
Beytullah AKKAYA, Aslıhan AYDEMİR,
Ersan YÜKSEL, Salih BOZKURT, Nuray KABUT, Emine AKIN,
Özcan UZUNOĞLU, Kadir BALCI, Dercan DEMİRTEPE

Adres
İstanbul Cad. Üstoğlu Apt. No: 24 Kat: 5 Daire: 8
Bakırköy - İstanbul
Tel: 0212 542 13 00
Gsm: 0549 542 13 00
Faks: 0212 542 13 71

Reklam & İletişim
uted@uted.org

İnternet Sitesi
www.uteddergi.com
www.uted.org

Sosyal Medya
www.facebook.com/utedmedya
www.twitter.com/utedmedya
www.instagram.com/utedmedya
www.youtube.com/utedmedya

Baskı
CB Matbaacılık
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi
Topkapı/İstanbul

İstanbul, Mayıs 2023

UTED'E ABONE OLABİLİRSİNİZ

Dergimize abone olmak için yıllık abone ücretini banka hesabımıza yatırdıktan sonra dekontu 0549 542 13 00 no'lu WhatsApp hattımızdan ya da info@uted.org mail adresimizden bize ulaştırmanız yeterlidir. Uted dergisi her ay adresinize gönderilecektir. Lütfen ayrıntılı bilgi için derneğimizle irtibata geçiniz.

UTED Dergisi'nin geçmiş sayılarına web sitemizden ulaşabilirsiniz.

HAVACILIK TARİHİNDE MAYIS

→ **1 MAYIS 1960**

✈ Soğuk Savaş: U-2 Krizi – Francis Gary Powers'ın kullandığı Amerikan Lockheed U-2 casus uçağı, Sovyetler Birliği üzerinde düşürölünce diplomatik bir krizi başlattı.

→ **1 MAYIS 1976**

✈ Paris-İstanbul seferini yapan 'İzmir' uçağı, Zeki Ejder adlı Türk tarafından Marsilya'ya kaçırılmak istendi.

→ **3 MAYIS 1934**

✈ Kayseri Uçak Fabrikası'nda yapılan ilk parti altı avcı uçağından biri, 50 dakikalık bir uçuşla Kayseri'den Ankara'ya geldi.

→ **3 MAYIS 1935**

✈ Türk Hava Kurumu bünyesinde, 'Türkkuşu' adıyla kurulan uçuş okulu faaliyete geçti.

→ **3 MAYIS 1935**

✈ Ankara-İstanbul seferini yapan DC-9 tipi 'Boğaziçi' adlı yolcu uçağı, 61 yolcu ve 5 mürettebatı ile birlikte dört eylemci tarafından Sofya'ya kaçırıldı.

→ **4 MAYIS 1955**

Air France'ın kurucusu, pilot, uçak tasarımcısı ve sanayici Louis Charles Breguet, 75 yaşında hayatını kaybetti.

→ **4 MAYIS 2002**

✈ Nijerya'da bir yolcu uçağı kalkıştan hemen sonra düştü, 148 kişi öldü.

→ **4 MAYIS 2001**

✈ 1932 doğumlu ilk Türk kadın jet pilotu Leman Bozkurt Altınçekiç, İzmir'de hayatını kaybetti.

→ **5 MAYIS 2007**

✈ Kamerun'un Douala kentindeki Douala Uluslararası Havalimanı'ndan, Kenya'nın başkenti Nairobi'ye gitmek üzere havalanan Kenya Havayolları'na ait Boeing 737-800 tipi yolcu uçağı düştü, 115 kişi öldü.

→ **6 MAYIS 1937**

✈ Dünyanın en büyük zeplini olan Hindenburg, havalandıktan kısa süre sonra alev aldı ve yanarak yere çakıldı. 36 kişinin öldüğü kazadan sonra bu taşımacılık yönteminden vazgeçildi.

→ **8 MAYIS 1997**

✈ China Southern Airlines'a ait bir Boeing 737 tipi uçağı, Shenzhen Bao'an Uluslararası Havalimanı'na inişi sırasında fırtına nedeniyle kaza yaptı, 35 kişi yaşamını yitirdi.

→ **9 MAYIS 1987**

✈ Polonya Havayolları'na ait bir yolcu uçağı, Varşova'dan New York'a gitmek üzere havalandıktan hemen sonra düştü, 183 kişi öldü.

→ **14 MAYIS 1973**

ABD'nin ilk uzay istasyonu olan Skylab fırlatıldı.

→ **15 MAYIS 1963**

✈ Amerikalı astronot Gordon Cooper, 'Mercury-Atlas 8' adlı kapsülle o güne kadar yapılmış en uzun uzay uçuşunu gerçekleştirmek üzere uzaya fırlatıldı. Cooper, uzayda 34 saat 19 dakika kaldı.

16 MAYIS 1969

☞ Sovyet uzay aracı 'Venera 5', Venüs gezegenine iniş yaptı.

20 MAYIS 1932

☞ Amelia Earhart, Atlantik Okyanusu'nu uçakla tek başına ve hiç durmadan geçeceği yolculuğuna Newfoundland'dan başladı. Ertesi gün İrlanda'ya iniş yaptığında bunu başaran ilk kadın pilot unvanını almış oldu.

20 MAYIS 1933

☞ THY, Devlet Hava Yolları İşletmesi adıyla gökyüzüyle buluştu. Türkiye'nin ilk havacılarından Fesa Evrensev'in genel müdürlüğünü üstlendiği bu dönemde, filosunda yalnızca 5 uçak ve 30'dan az çalışanı vardı.

21 MAYIS 1927

☞ Amerikalı havacı Charles Lindbergh, 'Sprit of St. Louis' adlı uçağıyla New York'tan Paris'e uçarak, Atlas Okyanusu'nu geçen ilk pilot oldu.

23 MAYIS 2006

☞ Türkiye'nin ulusal havayolu ve bayrak taşıyıcı şirketi Türk Hava Yolları'nın bakım ve onarım ve merkezi olan THY Teknik A.Ş kuruldu. Daha sonraki yıllarda Havacılık Bakım Onarım ve Modifikasyon (HABOM) projesi hayata geçirildi ve Türk Hava Yolları Teknik A.Ş. ve HABOM birleştirildi.

24 MAYIS 1979

☞ Yüzde 85'i yerli malzeme ile üretilen ilk Türk uçağı 'Mavi Işık 79-XA', Kayseri İkmal Merkezi'nde başarılı bir deneme uçuşu gerçekleştirdi.

25 MAYIS 1944

☞ Nuri Demirağ'ın fabrikasında yapılan ilk Türk yolcu uçağı, İstanbul'dan Ankara'ya uçtu.

26 MAYIS 1970

☞ Sovyetler Birliği yapımı Tupolev Tu 144 süpersonik uçağı, Mach 2 hızını aşabilen ilk ticari hava taşıt aracı oldu.

26 MAYIS 2003

☞ İspanyol Barış Gücü askerlerini taşıyan Ukrayna Havayolları'na ait bir uçak, Trabzon'un Maçka ilçesi yakınlarında düştü, 62 asker ile 13 kişilik mürettebat öldü.

27 MAYIS 1958

☞ Amerikan F-4 Phantom II çok amaçlı avcı-bombardıman uçağı ilk uçuşunu yaptı.

28 MAYIS 1959

☞ ABD tarafından uzaya gönderilen iki maymun sağ olarak Dünya'ya döndü.

30 MAYIS 1971

☞ İnsansız ABD uzay aracı Mariner 9, Mars hakkında bilgi toplamak üzere uzaya fırlatıldı.

30 MAYIS 1976

☞ Japon İmparatorluk Donanması Hava Hizmetleri'nde görev yapan ve 7 Aralık 1941 tarihinde yapılan 'Pearl Harbor Saldırısı' sırasında ilk saldırı dalgasının başındaki kumandan pilot yüzbaşı Mitsuo Fuchida (Fuchida Mitsuo), 30 Mayıs 1976 yılında hayatını kaybetti.

UÇUŞA ELVERİŞİLİK GENELGELERİNDE REVİZE YAPILDI

Uçuşa Elverişlilik Daire Başkanlığı sorumluluğu kapsamındaki işlere yönelik başvuru süreçlerine ilişkin usüllerin tespit edilmesi ile başvuruların daha etkin yönetilmesi amacıyla yayımlanan UED-2023/2 numaralı “Uçuşa Elverişlilik Dairesi’ne Yapılacak Başvuru İşlemleri ve Gönderilecek Bildirimler Genelgesi” revize edildi. ‘Uçuşa Elverişlilik Daire Başkanlığı’nca yayımlanan mevzuatlarda yer

alan hükümlerle ilgili esasların uygulanmasında yararlanılan AMC (Acceptable Means of Compliance) gerekliliklerinden farklı şekilde uygulanmak istenen hususların uygunluğunun Genel Müdürlük tarafından değerlendirilmesine yönelik usüllerin belirlenmesi amacıyla hazırlanan UED-2023/4 numaralı “Uçuşa Elverişlilik Talimatları Alternatif Uyum Gösterimi Onayı Genelgesi” yayımlandı.

HÜRJET İLK UÇUŞUNU GERÇEKLEŞTİRDİ

TUSAŞ tarafından geliştirilen Hürjet, tek motorlu, tandem ve modern aviyonik suite sahip kokpiti ile üstün performans özelliklerini kullanarak kritik rol oynamak üzere tasarlandı. HÜRJET Jet Eğitim Uçağı projesi kapsamında çalışmalar 2017’nin ağustos ayında başladı. Üretimi tamamlanan ilk komponent 10 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen törenle nihai montaj hattına taşınmıştı. Montaj faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından yer testleri (iniş takımı, kablaj, kanopi mekanizma, elektrik testleri) başlatılan Hürjet, ilk motor çalıştırma gereksinimleri olan aviyonik sistem, elektrik sistemi ve yakıt testlerini başarıyla

tamamlayarak projenin en önemli virajlarından biri olan motor çalıştırmasını da 30 Ocak 2023 tarihinde başarıyla tamamladı. Hürjet projesi, Jet Tekamül Eğitimi kapsamında kullanılan T-38 uçakları ile akrotim gösterilerinde kullanılan F-5 uçaklarının yerine Türk Hava Kuvvetleri envanterine dahil edilmek üzere başlatıldı. Hürjet ile Hava Kuvvetleri Komutanlığı envanterinde yer alan T-38 uçakları ile akrobasi gösterilerinde kullanılan F-5 uçaklarının yerine geçecek olan yeni nesil jet eğitim uçağının tasarlanması, üretilmesi, kalifikasyon ve sertifikasyon faaliyetlerinin tamamlanması hedefleniyor.

THY TEKNİK, “EN İYİ NDT TESİSİ” SEÇİLDİ

Uçak bakım-onarım sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin atölye ve komponent kabiliyetlerine göre çeşitli kategorilerde değerlendirildiği ve sektör paydaşlarının oylamasıyla sonuçlanan “En İyiler” listesinde Türk Hava Yolları Teknik A.Ş. de yerini aldı. Her sene The145.com tarafından düzenlenen, bu sene 271 şirketin yer aldığı en iyiler yarışında 3 kategoride finale kalan Türk Hava

Yolları Teknik A.Ş., oylama sonuçlarına göre “En İyi NDT (Non-destructive testing/tahribatsız muayene) Tesisi” ödülüne layık görüldü. Dünyanın en büyük uçak bakım-onarım şirketlerinden biri olan Türk Hava Yolları Teknik A.Ş., 18-20 Nisan tarihlerinde Atlanta’da düzenlenen MRO Americas Fuarı’nda “En İyi NDT Tesisi” plaketi teslim aldı.

İSTANBUL HAVALİMANI’NDA GÜNLÜK UÇUŞ VE YOLCU SAYISINDA TÜM ZAMANLARIN REKORU KIRILDI

İstanbul Havalimanı bugüne kadar olan en yüksek günlük uçuş ve yolcu sayısına ulaştı. En son 19 Nisan Çarşamba günü bin 460 uçuşla 208 bin 66 yolcuya hizmet veren İstanbul Havalimanı’nda 23 Nisan’da gerçekleşen bin 548 uçuşla toplamda 224 bin 709 yolcu seyahat etti. Ramazan Bayramı arifesi olan 20 Nisan Perşembe günü toplamda bin 460 uçuş gerçekleştirilirken 216 bin 995 kişi de İstanbul Havalimanı’ndan seyahat etti. Ramazan Bayramı’nın birinci günü bin 390 toplam uçuşa ev sahipliği yapan havalimanını 201 bin 47 kişi kullandı. Bayramın ikinci gününde bin 424 uçuşla 217 bin 859 yolcuya ev sahipliği yapan İstanbul Havalimanı, 23 Nisan Pazar günü de bin 548 uçuşla 224 bin

709 yolcuya hizmet verdi. İstanbul Havalimanı, gerçekleşen bu rakamlarla, açılışından bugüne kadarki en yüksek günlük uçuş ve yolcu sayısına ulaştı. Buna göre, 20-23 Nisan tarihleri arasında toplamda 5 bin 822 uçuş gerçekleştirilirken, toplamda 880 bin 610 yolcu İstanbul Havalimanı’ndan seyahat etti. Bununla birlikte, sivil uçuşlara kapatılan Atatürk Havalimanı ise en yüksek uçuş ve yolcu sayısına 18 Eylül 2016’da günlük bin 500 uçuşla 230 bin yolcuya ev sahipliği yaparak ulaşmıştı. Bir rekor da Sabiha Gökçen Havalimanı’ndan geldi. 23 Nisan Pazar günü Sabiha Gökçen Havalimanı’nı 664 uçuşla 114 bin 740 yolcu kullanırken böylece tüm zamanların en yüksek uçuş ve yolcu sayısına ulaşmış oldu.

THY'YE ÜST ÜSTE İKİNCİ KEZ 'APEX WORLD CLASS' ÖDÜLÜ

Türk Hava Yolları (THY), dünyanın en güvenilir ve saygın havacılık organizasyonlarından biri olarak kabul gören Havayolları Yolcu Deneyimi Derneği (APEX) tarafından “APEX World Class” ve “2023 Yılı Beş Yıldızlı Küresel Havayolu” ödüllerine layık görüldü. APEX'in YATES+ danışmanlığında sağlık güvenliği (safety - well being), sürdürülebilirlik (sustainability)

ve misafir deneyimi (service - guest experience) kriterlerini baz alarak gerçekleştirdiği bağımsız denetimler sonucunda THY bu sene sadece 8 havayolu'nun layık görüldüğü APEX World Class ödülünün sahibi oldu. THY ayrıca APEX'in yaklaşık bir milyon uçuş dikkate alınarak gerçekleştirilen yolcu değerlendirmeleri sonucu bu yıl da APEX tarafından “Beş Yıldızlı Global Havayolu” seçildi.

EASA, THIRD COUNTRY OPERATORS İÇİN GÜNCELLENMİŞ KOLAY ERİŞİM KURALLARINI YAYINLADI

Avrupa Birliği Havacılık Emniyeti Ajansı (EASA), Üçüncü Ülke Operatörleri için Kolay Erişim Kuralları'nı (TCO için EAR) yayınladı. Üçüncü ülke operatörlerinin hava operasyonlarına ilişkin teknik gereklilikler ve idari prosedürler ile ilgili olarak (AB) 452/2014 sayılı Komisyon Tüzüğü'nü (TCO Tüzüğü) tadil eden Komisyon Yetkilendirilmiş Tüzüğü (AB) 2023/659; Komisyon Yetkilendirilmiş Tüzüğü (AB) 2023/659'un uygulanmasını kolaylaştırmak için TCO Tüzüğüne İlişkin Kabul Edilebilir Uyum Araçlarını ve Kılavuz Materyali tadil eden 2023/006/R sayılı

ED Kararı ve 'TCO Yetkilendirme Prosedürü'ne ilişkin 01-2023 sayılı EASA Yönetim Kurulu Kararı revize edildi. TCO için EAR, bilgisayar, tablet ve cep telefonlarında kolay gezinme için filtreler ve arama işlevleri içeren pdf, çevrimiçi dinamik yayınlar (yeni) ve ayrıca makine tarafından okunabilir içerikle xml biçiminde EASA web sitesinden ücretsiz olarak indirilebilecek. eRules platformu aracılığıyla oluşturuldukları için, içeriklerine daha fazla değişiklik ve gelişme katmak için düzenli olarak güncellenebilecek.

UTED, SHT 66 TALİMATI İLE İLGİLİ YAPTIĞI ÇALIŞMALARI SHGM İLE PAYLAŞTI

Uçak Teknisyenleri Derneği (UTED), 15 Mart 2023 tarihinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü-SHGM Genel Müdürü Kemal Yüksek, Genel Müdür Yardımcısı Murat Topçu ve Uçuşa Elverişlilik Daire Başkanı Ali Tayfun Şahin'in katılımıyla daha önce şirketler ile gerçekleştirilen "SHT-66 Talimatı UTED Danışma Kurulu Toplantısı"nın sonuçlarını SHGM ile paylaştı.

Toplantıda UTED'in yaptığı çalışmaların ve önerilerin yer aldığı bir sunum gerçekleştirilirken, şirketlerden alınan geri dönüşler de katılımcılara sunuldu. Toplantıyı sosyal medyadan değerlendiren UTED yönetimi, "Öneri ve çalışmalarımızı bir sunum ve dosya halinde kendilerine ilettik. Kendileri, iletilen çalışmalar arasında mantıklı ve değerlendirilmeye değer bir çalışma ve önerinin ilk kez verildiğini belirtilerek sektöre ışık tutmamızdan ötürü teşekkürlerini iletiler. Bundan sonraki süreçlerde birlikte çalışmak istediklerini belirterek talimatlarla ilgili yapılacak tüm çalışma gruplarına bizleri dahil ettiler. Artık masadayız ve tüm süreçlere müdahil olabileceğiz. Bu aşamaya gelmesi, sizlerin verdiği destek ile oldu. Bu münasebetle tüm arkadaşlarımıza sektörün tek ve gerçek sesi olmamıza yapmış olduğu destek için çok teşekkür ediyoruz" şeklinde açıklama yaptı.

Açıklamada UTED'in dil konusunda vermiş olduğu öneri ile ilgili olarak; SHGM ve Yetkilendirilen Kurumlar tarafından yapılan sınavlardan alınan puan "45 Puan YDS, 65 Puan eşdeğeri sınav merkezleri" olacak şekilde düzenlenmesine yönelik talebin mantıklı ve amaca yönelik bulunarak değerlendirmeye alındığına vurgu yapıldı: "Dil konusunda çalışmalar devam edecek ve son halinin oluşmasında birlikte hareket edilecektir. Karma sınav ile ilgili vermiş olduğumuz öneri ise; talimat yayınlanma tarihinde halihazırda yetkili olarak çalışan personelin karma sınavdan muaf edilmesi şeklinde idi. Önerinin mantıklı olduğu, lakin sektörde çalışan EASA lisanslı veya EASA belgeleriyle sınırlama kaldırmış tüm personelin artık bir daha bu sorunla karşı karşıya kalmaması ve SHGM tarafından onayının verilmesi istendiğinden sınav yapma talebinin devam ettiği ayrıca sınavların direkt modül sınavı gibi algılanmaması gerektiği, çok yakın bir zamanda çalışmaların tamamlanarak sektörün bilgilendirileceği tarafımıza iletildi. Bizleri de ilgili komisyona alarak yapılacak sınavların içeriği konusunda da bir söz hakkı verilmiş oldu. İlgili sınavlar

konusunda yapacağımız toplantılarda muafiyet konusunda arzu ettiğimiz sonuca ulaşmasak da içerik anlamında sürece dahil olarak masada yerimizi alıp sizlerin mağduriyete uğramaması için elimizden gelen tüm çalışmaları gerçekleştiriyor olacağız. Bu temsil sizlerin desteği sayesinde artarak büyüyecek ve inanıyoruz ileride çok daha fazla söz hakkına sahip olacağız. Sizlerin sesi olmaya ve her platformda en üst düzeyde temsil etmeye devam edeceğiz." dedi.

UEFA Şampiyonlar Ligi'ne sponsor olan dünyadaki ilk havayolu şirketi Türk Hava Yolları, çeyrek final müsabakaları ile yeni bir film yayınladı. Ronaldinho, Steven Gerrard ve Cafu'nun birlikte yer aldığı ilk yapım olma özelliğini taşıyan filmde, Brezilyalı freestyler Adonias Fonseca'nın çeyrek final takımlarına ev sahipliği yapan şehirlerde geçen maceraları anlatılıyor. İstanbul'dan muhteşem kareler ile açılan film, Türk Hava Yolları'nın business class uçak içi eğlence sisteminde üç efsanenin Adonias'ın videosunu izlemeleriyle başlıyor. Film, oyuncuların İstanbul'a inşi sonrası Adonias ile karşılaşmalarıyla devam edip, UEFA Şampiyonlar Ligi finalinin oynanacağı

İstanbul Atatürk Olimpiyat Stadı'nda son buluyor. Filmin çekimleri; UEFA Şampiyonlar Ligi finalinin gerçekleşeceği İstanbul'un da aralarında bulunduğu Londra, Manchester, Madrid, Milano, Napoli, Münih, Lizbon olmak üzere 6 ülkedeki 8 şehirde yaklaşık 1 ayda tamamlandı. Dünyanın destinasyon odaklı en büyük sosyal medya mecralarından Beautiful Destinations prodüktörlüğünde hazırlanan filmde, İstanbul'un en güzel yerlerinden Galata Kulesi, Balat, Süleymaniye Camii, Çamlıca Camii, Sultanahmet Meydanı, Eminönü, Galataport, Ayasofya Camii, Galata Köprüsü, Karaköy, Boğaz ve İstiklal Caddesi'nden sahneler yer alıyor.

TÜRK HAVA YOLLARI, BULUTLARIN ÜZERİNDE ÜCRETSİZ VE SINIRSIZ MESAJLAŞMA İMKANI SUNDU

Ayrıcalıklı seyahat konseptini her geçen gün yükseklerle taşıyan Türk Hava Yolları, 2011 yılından itibaren küresel anlamda öncü olduğu ve hayatın vazgeçilmezi haline gelen internet hizmetinde yaptığı geliştirmeler ile misafirlerine kaliteli bir uçak içi internet deneyimi sunmaya devam ediyor. Türk Hava Yolları yurt dışı seferlerinde tüm yolcularına sınırsız mesajlaşma

hakkı tanıyor. Dünyanın en çok ülkesine uçan Türk Hava Yolları, nisan ayı itibarıyla "Sınırsız Mesajlaşma Keyfini Yaşayın" mottosu ile internet erişimi bulunan uçaklarla gerçekleştirilen yurt dışı seferlerindeki tüm yolcularına WhatsApp, Messenger, iMessage vb. uygulamalar üzerinden ücretsiz olarak sınırsız mesajlaşma hizmeti sağlamaya başladı.

Your one stop
shop aftermarket
solution for
aviation spare
parts

TURKEY

AP&S Headquarters

Nish Istanbul, D119 34196 Bahçelievler
Istanbul - Turkey

T +90 212 5594415

F +90 212 5594416

LATVIA

Branch Office

Lestenes 5, Riga
LV-1002 - Latvia

lv@aviationps.com

TURKISH CARGO, IATA CEIV LITYUM PIL (CEIV LI - BATT) SERTİFİKASYON PROGRAMINA KATILDI

Türk Hava Yolları'nın hava kargo markası Turkish Cargo, lityum pil ürünlerini güvenli bir şekilde taşıma yetkinliğini tescillemek üzere Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) tarafından oluşturulan 'CEIV Lityum Pil Sertifikasyon Programı'na (CEIV Li-Batt) dahil oldu. Taşıyıcının eğitim, değerlendirme ve validasyon süreçlerinden oluşan sertifikasyon programına katılımı, sempozyum kapsamında düzenlenen imza töreniyle

resmiyet kazandı. Küresel hava kargo operasyonlarının yüksek standartta yapılabilmesi için geliştirilen CEIV Li-Batt Sertifikasyon Programı, tedarik zinciri boyunca lityum pillerin elleçleme ve taşıma sırasındaki güvenliğini artırmayı amaçlamaktadır. Bu yeni program ayrıca, şirketlerin, IATA tarafından belirlenen standartlar doğrultusunda yeni CEIV programına göre ilgili politikaları, süreçleri ve prosedürleri uyguladığını doğrulamaktadır.

GE MARINE, İLE GAZ TÜRBİNLERİNİN BAKIMI ANLAŞMASI İMZALADI

GE Marine, Eskişehir'de kurulu TEİ (TUSAŞ Motor Sanayii A.Ş.) ile bir lisans anlaşması imzaladı. Anlaşmayla TEİ, GE'nin LM2500 deniz gaz türbinlerinin bakımı, onarımı ve revizyonunda yetkili ülke içi hizmet sağlayıcısı olacak. Böylece, Türk deniz kuvvetlerinde kullanılan GE gaz türbinlerinin yanı sıra Türkiye'nin ihraç ettiği ve edeceği gemiler ve LM2500'ü kullanan çeşitli küresel donanmalar da TEİ'den hizmet alabilecek.

Dünyanın en çok rağbet gören deniz gaz türbini LM2500, GE'nin TF39 ve CF6-6 uçak motorlarından türetildi. Şu an, GE'nin 31 adet LM2500 gaz türbini, Türkiye'de 18 gemide kullanılmak üzere teslimat sürecinde ya da teslim edildi. Barbaros, Gabya ve İSTİF sınıfı (MILGEM-I) fırkateynleri, Ada sınıfı (MILGEM) korvetler ve DİMDEG (Denizde İkmal ve Muharebe Destek Gemisi), bu programlar dâhilinde yer alıyor.

AIR SERBIA UÇAKLARI; BİLİME, AKLA VE TURKISH TECHNIC'E EMANET

THY Teknik A.Ş. ile Sırbistan'ın bayrak taşıyıcı havayolu şirketi olan Air Serbia arasında 5 uçaklık üs bakım anlaşması imzalandı. İlk uçağın üs bakımı Atatürk Havalimanı tesislerinde tamamlandı. Nisan ayının sonlarında hangara alınan Nikola

Tesla kuyruk boyamalı uçağı, üç ayrı Air Serbia uçağı izleyecek ve devam eden aylarda bu uçakların üs bakım hizmetleri de Atatürk Havalimanı tesislerinde THY Teknik A.Ş. bünyesinde tamamlanacak.

Mikail AKBULUT

THY Teknik A.Ş. Genel Müdürü

"Airbus tipi uçakların bakım-onarım operasyonları konusunda onlarca yıllık tecrübeye sahibiz. Sunduğumuz kaliteli ve güvenilir bakım-onarım hizmetlerimiz ile Air Serbia'nın beklentilerini karşılamaya hazırız" ifadelerini kullanarak, Air Serbia ile olan iş birliğini güçlendirmenin verdiği mutluluğu belirtti.

Jiri MAREK

Air Serbia CEO'su

Airbus filosundaki uçakların bakımını THY Teknik A.Ş.'ye emanet ederek iki şirket arasındaki mükemmel bir ortaklığın başlangıcı olduğuna inandığını vurguladı. Kuyruk boyamaları,

Sırp asıllı bilim insanları ve mucitleri olan Air Serbia uçakları; bilime, akla ve Turkish Technic'e emanet.

Nikola Tesla kimdir?

Nikola Tesla, eğitimli bir elektrik mühendisi ve mucitti. Elektriği kullanarak dünyayı değiştirmek amacıyla birçok icat yaptı. Artık standart kabul edilen alternatif akımı geliştirmenin yanı sıra, alternatif akım motorları ile çalıştı. Tesla, bilim insanı fizikçi, mühendis, mucit ve filozof olarak tanınmaktadır. Tarihin en önemli mucitlerinden biri olan Nikola Tesla, bir dahi olarak anıldı ve ünü elektrik alanındaki çalışmalarının çok ötesine geçti. Bu nedenle, Tesla'nın icatları ve fikirleri, zamanında yeterince önemsenmeyen bir dahi olmasına rağmen, bugün modern teknolojileri etkilemeye devam ediyor.

ÜNİVERSİTELER 'SESSİZ GÖKYÜZÜ' İÇİN ÇALIŞACAK

Federal Havacılık İdaresi (FAA), Havacılık Sürdürülebilirlik Merkezi'nin (ASCENT) bir parçası olarak ülke çapındaki 14 üniversiteye havacılık gürültüsünü azaltmanın yeni yollarını araştırmaları için 19 milyon dolar hibe etti. Gürültü ile ilgili projeler kapsamında üniversitelerden, kanat üstü bir jet motoru tasarım konseptinin potansiyel gürültü azaltma faydalarının incelenmesi, gelecekteki düşük bomlu süpersonik uçaklar için gürültü sertifikasyon standartlarının gelişimini bilgilendirmek için gerçekçi ortamlarda sonik patlamalarının simüle edilmesi;

gelişmiş süpersonik uçak gürültüsü tahmin yöntemlerinin değerlendirilmesi; uçak, dron ve Rotorcraft'ın gürültü ve gelişmiş hava hareketliliği incelenmesi, bilgisayar modelleme yoluyla uçuşun çeşitli aşamalarındaki helikopterler için gürültü azaltma prosedürlerinin geliştirilmesi; uçak gürültüsü, uyku, kardiyovasküler sağlık ve akıl sağlığı arasında herhangi bir korelasyon olup olmadığını değerlendirilmesi ve uçak gürültüsünün uyku bozukluğu üzerindeki etkilerinin araştırılması gibi konu başlıklarında çalışmalar yapılması istendi.

KOMPOZİT MALZEME ENDÜSTRİSİ FUARI JEC WORLD 2023 PARİS'TE YAPILDI

Kompozit malzemeler ve uygulamalarına odaklanan lider bir uluslararası ticaret fuarı olan JEC World 2023, 25 - 27 Nisan tarihleri arasında, Paris'in kuzeyinde yer alan, Fransa'nın en büyük sergi ve etkinlik merkezlerinden biri olan Parc des Expositions Paris-Nord Villepinte'de gerçekleştirildi. JEC World'ün organizatörlüğünde gerçekleşen fuarda; dünyanın her yerinden büyük küresel şirketlerin kompozit profesyoneller ile kompozitler ve ileri malzemeler alanındaki yenilikçi start-up'ların yanı sıra uzmanlar, akademisyenler, bilim insanları ve Ar-Ge

yöneticileri bir araya geldi. JEC World bu etkinlikleri kompozit endüstrisindeki profesyonellere bu alandaki en son gelişmeler, teknolojiler ve uygulamalar hakkında bilgi edinme fırsatı sunmak için düzenliyor. Fuarda kompozit malzemeler, işleme teknolojileri ve uygulamalardaki en son gelişmeleri ve trendleri sunulurken; hammadde imalatından ve kompozit üretiminden sonraki hizmetler, otomotiv ve havacılık endüstrileri için kompozit malzemeler, inşaat, enerji üretimi, çevre teknolojisi ile spor ve eğlence, fuarın ana konuları arasında yer alıyor.

TÜRK HAVA YOLLARI, 1 MİLYARINCI YOLCUSUNU TAŞIDI

Yolcu sayılarındaki başarıları ile farkını ortaya koyan Türk Hava Yolları, 1 milyarinci yolcusunu İstanbul Havalimanı'ndan Adıyaman Havalimanı'na taşıdı. Yolcularına her zaman kaliteli, güvenli ve konforlu seyahatler sunmayı hedefleyen Türk Hava Yolları, 1 milyarinci yolcusu olan Mustafa Balcı için İstanbul Havalimanı'nda özel bir tören düzenledi. Törene katılan Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi Başkanı Prof. Dr.

Ahmet Bolat Türk Hava Yolları, 1 milyarinci yolcusu olan Mustafa Balcı için İstanbul Havalimanı'nda özel bir tören düzenledi. Törene katılan yolcuya 1 milyon mil hediye etti. Adıyaman'a seyahat eden Mustafa Balcı, 1 milyarinci yolcu olması ile ilgili olarak "Türk Hava Yolları'nın 1 milyarinci yolcusu olmak ve özel bir hediye ile ödüllendirilmek benim için büyük bir onur. Bu deneyimi yaşamak benim için unutulmaz bir anı olacak" dedi.

IATA WORLD CARGO 2023 SEMPOZYUMU YAPILDI

Sempozyum, IATA Emniyet ve Kargo Uyum & Ops Solutions Direktörü David Wall'un açılış konuşmasıyla başladı. Günün oturumları dijital dönüşüm ve hava kargo operasyonlarına uyum ile ilgili çeşitli konulara odaklandı. IATA, Hava kargo ücretlerinde dağıtım ve rezervasyon konusunda dijital dönüşümün etkisinin ele alındığı sempozyumda, Swissport'un finansal dijitalleşmesinin finansal KPI'yı nasıl iyileştirdiğini ve müşteri

memnuniyetini artırdığı, Kargo Veri Analizi, Kargo İnovasyon & Verimlilik, IATA, sürdürülebilir hava yükü gibi konular ele alındı. Oturumlarda ayrıca mevcut hava kargo çözümlerini ve dijital deneyimden faydalanan takımları geliştirmek için en son eğitim trendleri de ele alındı. Sempozyum, tehlikeli malların kabulünü dijital olarak dönüştürme ve uyumu destekleyen yeni IATA Eğitim Çözümleri üzerine tartışmalarla sona erdi.

Beytullah AKKAYA
beytullahakkaya@uted.org

24 MAYIS

HAVA ARACI

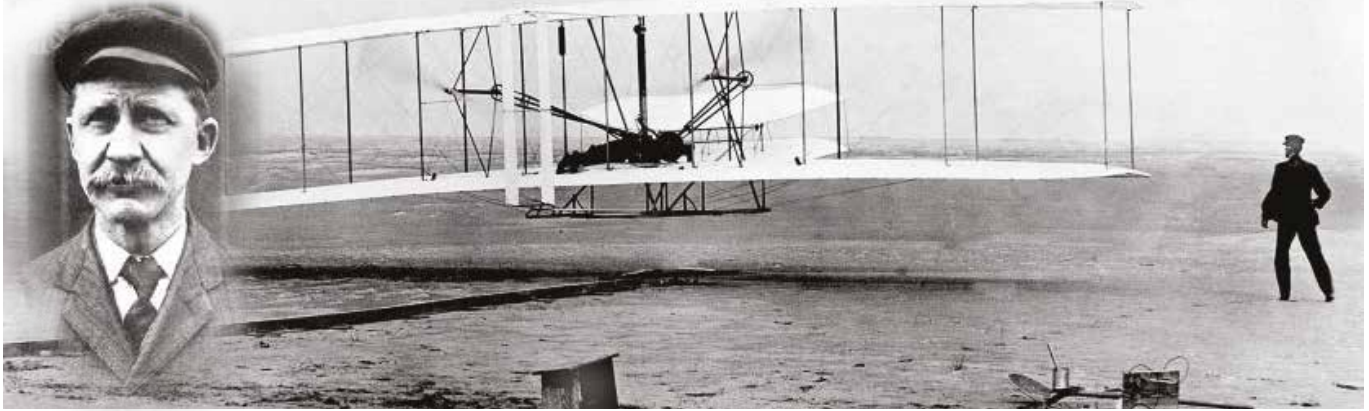
BAKIM TEKNİSYENLERİ GÜNÜ

Hava aracı bakım teknisyenlerinin, bir hava aracının bakımını yapıp bakım çıkış belgesini imzalayabilmesi için "Hava Aracı Bakım Lisansı"na sahip olması gereklidir. Sadece lisans sahibi olmakla iş bitmez ayrıca kişinin bakım çıkış belgesini imzalayacağı uçağın tip eğitimini de almış olması ve lisansı üzerine bu tipi yazdırması da gereklidir.

İlk uçak tamircisi Charles E. Taylor'dı. Bay Taylor veya "Charlie", Wright Kardeşler'in tamircisiydi. Orville ve Wilbur, Wright Glider'larını çalıştırmak için bir motora ihtiyaç duyduklarında Charlie'ye motoru yapıp yapamayacağını sordu. Cevap, "Tabii" idi.

Yukarıda bahsedilen işlemlerin bitip sizin Lisans alma süreniz en iyi şartlarda en az 3.5 - 5 yıl sürecek asla altında olmayacaktır. Havacılığının vitrininde bulunan Pilotluk için 1.5 yıllık bir eğitimin yettiği düşünüldüğünde "hava aracı bakım teknisyeni" olabilmenin ne kadar zorlu bir süreç ve emek gerektirdiği ortadadır.

Hava araçlarının teknik olarak sorunsuz, zamanında ve emniyetli uçmalarını sağlayarak bu yolcuların hayatlarına direk ya da dolaylı olarak bir şekilde dokunan Hava Aracı Bakım Teknisyenleri, kendilerini motive edecek ve teşekkür anlamına gelecek özel bir günü hak etmektedirler.

Wright kardeşlerin ilk uçuşuna yaptığı büyük katkılardan dolayı Wright kardeşlerin mekanikçisi ve tarihin ilk uçak bakım teknisyeni Charles E. Taylor'ın doğum günü 24 Mayıs; Taylor'a, sivil ve askeri havacılıkta çalışan hava araçlarının uçuş emniyetini sağlayan on binlerce hava aracı bakım teknisyenine teşekkür etmek ve onları takdir etmek için böylesi özel bir gün atfedilmiştir.

Taylor, Wright kardeşlerin kullandığı planörü, motorla birleştirip ilk kontrollü güç haline getiren, pilotla birlikte ve sürekli uçuş yapmak için inşa eden adam olarak tarihteki yerini almıştır. Fakat tarih her zaman olduğu gibi mutfaktakini yine unutmus vitrindekilere odaklanmış, Wright Glider'ı (planörü) Wright Flyer'a (uçığa) çeviren ve havacılığa büyük katkıları olan Taylor'ı neredeyse unutmıştır. Charles E. Taylor bu işi yaparak dünyada yeni bir iş kolunun, yeni bir mesleğin ortaya çıkışını sağlamıştır. Sayesinde Hava Aracı Bakım Teknisyenliği adında yeni bir meslek doğmuştur. İşte bu süreç Taylor'ı, dünyanın ilk "hava aracı bakım teknisyeni" yapmıştır. Günümüzde Taylor'ın ayak izlerini binlerce erkek ve kadın hava aracı bakım teknisyeni takip etmektedir.

Hava aracı bakım teknisyenleri inanılmaz bir yükün altındadırlar. Bu yük ise uçuş emniyeti'dir!... Daha emniyetli bir gökyüzü için hava araçlarının bakım ve onarımları çok önemli hale gelmiştir.

Uçak Bakım Onarım Teknisyenleri Günü Neden 24 Mayıs'tır?

Uluslararası Uçak Bakım Onarım Teknisyenleri Günü'nün 24 Mayıs olmasının sebebi Charles Edward Taylor'un doğum gününün o gün olmasıdır. Bugünün özelleştirilmesi konusu ilk olarak 24 Mayıs 2007'de ABD Temsilciler Meclisi'nde gündeme gelmiştir. Bu konuyu gündeme getiren kişi ise Kaliforniyalı Kongre Üyesi Bob Filner'dir. 30 Nisan 2008'de yapılan oylama ile birlikte "24 Mayıs Uluslararası Uçak Bakım Onarım Teknisyenleri Günü" olarak kabul edilmiş ve kutlanmaya başlanmıştır.

"Eski hava aracı yok, bakımsız hava aracı vardır" sözü işin özetidir aslında. Aldıkları her karar, yaptıkları her iş; mükemmel ve hatasız olmak zorundadır. Taylor gibi vitrinde olmadan, işin mutfağında canla başla, gece gündüz, soğuk sıcak demeden uçakların emniyetli ve sorunsuz uçmalarını

sağlamak için çok büyük fedakârlıklarla, yüzde 100 uçuş emniyeti ve “0 hata” hedefiyle başarılı ve özverili bir şekilde arka planda görünmeyen kahramanlar olarak çalışmaktadırlar.

Günümüzün hava aracı bakım teknisyenleri, üretimden revizyona, helikopterlerden, balonlara ve uçaklara, hat bakımından üs bakımına kadar aynı prensipler doğrultusunda işlerini ciddiyetle ve gururla yapmaktadırlar. Havacılığa; “teknisyen”, “bakım müdürü”, “teknik müdür”, “kalite müdürü”, “sürekli uçuşa elverişlilik müdürü” ve “genel müdür” vb. sıfatlarla hizmet etmektedirler.

Bir gün uçarken veya gökyüzünde bir uçak izi gördüğünüzde, görünenin ötesinde sahne arkasında her zaman fedakârca ve gururla işini yapan uçağın her sistemine hâkim, her vidasına, somununa dokunmuş, onların düzgün ve kusursuz çalışmalarını sağlayan sayısız hava aracı bakım teknisyeninin olduğunu hatırlayın. Uçan bu makineler sadece 2-3 kişinin uçurduğu makineler asla değildir, ötesinde çok daha fazlasının olduğunu unutmayın.

24 Mayıs’ın ülkemizde “Hava Aracı Bakım Teknisyenler Günü” olarak kutlanması, başta UTED olmak üzere tüm sivil toplum

kuruluşları tarafından bugüne sahip çıkılması bizim hedefi olmalıdır. Mesleğimizin inceliklerini, önemini ve zorluklarını yüksek sesle en azından bugün her platformda anlatmak, farklı etkinliklerle bu özel günü kutlamak, görünmez kahramanlara çok özel bir teşekkür olacaktır.

Kaza ve arızaların olmadığı, AOG siz emniyetli uçuşlar dilekleriyle, tüm hava aracı bakım teknisyeni arkadaşlarımızın bu özel gününü kutlarım.

Sevgi ve selamlarımla...

"Bir şeyleri değiştirmek için
müdahale edebildiğinizde
bir şey keşfettiniz demektir."

CHARLES TAYLOR

24
MAYIS

HAVA ARACI BAKIM
TEKNİSYENLERİ GÜNÜ

Kutlu Olsun

3 Şubat 1933'te yaptığı ilk uçuş ile Türkiye'nin bayrak taşıyıcısı milli havacılık gururumuz Türk Hava Yolları, 20 Mayıs 1933'te 5 uçak ve 30'dan az çalışanla başlayan yolculuğundan bu yana 90 yıldır gökyüzünü süslüyor.

TÜRK HAVA YOLLARI

90 Yaşında...

İlk kuruluş döneminde Cumhuriyet Türkiye'si havayolu taşımacılığı konusunda yaşanan gelişmelerin gerisinde kalmak istememişti. Atatürk'ün havacılık sanayisinin milli imkânlar ile geliştirilmesine yönelik hedefleri olduğu biliniyordu. Bu hedefler arasında, havacılık sanayisinin geliştirilmesinin yanı sıra sivil amaçlara yönelik bir havayolu işletmesinin kurulması da bulunmaktaydı. Bu doğrultuda, 20 Mayıs 1933 tarihinde "Türk Hava Postaları", Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olarak 2186 sayılı Kanun ile kuruldu. Merkezi Ankara olan işletmenin ilk bütçesi 180.000 TL olup, ilk müdürü Türkiye'nin ilk pilotu olan Fesa Evrensev oldu. Türk Hava Yolları,

"Devlet Hava Yolları Umum Müdürlüğü" ismi ile 1938 yılında 3424 sayılı kanunla Ulaştırma Bakanlığı'na bağlandı. Kuruluş dönemi ve ilk on yıllık dönemde daha çok iç hatlarda faaliyet gösterildi. 3 Şubat 1933'te Ankara-Eskişehir hattındaki ilk uçuş 5 koltuklu King Bird tipi uçağı ile yapıldı. 180 bin TL'lik bütçesi, 7 pilotu, 8 makinisti, 8 memuru ve 1 telsizcisi olmak üzere toplam 24 kişiden oluşan ekibiyle yola çıkan ve Türkiye'nin bayrak taşıyıcı markası, gökyüzündeki yolculuğuna işte böyle başlamıştı. Bugün dünyanın uçan havayolu unvanına sahip Türk Hava Yolları'nın (THY) ilk yurtiçi seferinin üzerinden tam 90 yıl geçti.

Rakamlarla Türk Hava Yolları

1 Fesa Evrensev, 1 numaralı bröveye sahip Türkiye'nin ilk pilotu ve THY'nin ilk genel müdürü oldu.

26 Fesa Evrensev'in Türkiye semalarında ilk uçuşunu gerçekleştirdiği 26 Nisan tarihi, bugün Dünya Pilotlar Günü olarak kutlanıyor.

1947 THY, ilk yurt dışı uçuşunu 1947'de, İstanbul'dan Atina'ya gerçekleştirdi.

1953 Yeşilköy Havalimanı, 1953'te tamamlanarak uluslararası hava trafiğine açıldı. 1985'te "Atatürk Havalimanı" adını alan ilklerin mekânı, yıllar içinde pek çok unutulmaz ana sahne oldu.

1955 Sıra dışı başarıların altında imzası yer alan "Türk Hava Yolları" adı, 1955'te ortaya çıktı ve ismi Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA'nın üyeleri arasında yerini aldı.

9 bin metre Yaban kazları pek çok canlının nefes dahi alamadığı 9 bin metreye ulaşan irtifada kıtalararası uçuş yapabilirler. 1959'da dönemin THY Genel Müdürü Ulvi Yenil'in girişimiyle düzenlenen logo yarışmasında, pek çok çalışma arasından sıyrılan Birleşmiş Milletler (BM) grafik ödüllü Mesut Manioğlu'nun eseri birinciliği kazanır. Manioğlu'nun çizdiği logonun yaban kazlarından esinlendiği anlaşılır. Bu yenilikçi, orijinal ve oldukça anlamlı özellikler şirketin hedefleriyle bugün de bire bir örtüşüyor.

400 milyon Özverili çalışmalarla 1972 yılında 200 milyon olan sermayesi yüzde 100 oranında artırarak 400 milyon TL'ye ulaştı.

4437 1973'te Avrupa'nın ilk McDonnell Douglas DC-10 uçağı filoya katıldı ve 40 yıl önce 24 personel ile başlayan yolculuk 4 bin 437 kişilik bir aileyle devam ediyor.

50 Kuruluşunun 50'nci yılı olan 1983'te Avrupa, Ortadoğu ve Uzakdoğu uçuşlarından sonra Amerika'ya da uçmaya başlandı. THY, artık 4 kıtada 5 binden fazla çalışanla hizmet veren dünyaca ünlü bir markaydı.

1998 THY'nin internet sitesi 1998'de yolcularıyla buluşturuldu.

211 Türk Hava Yolları'nda 2006'da yalnızca 6 kadın pilot görev yaparken, 2020 itibarıyla bu sayı 35 kat artarak 211'e çıktı. Bu rakamlarla birlikte THY, dünyada en çok kadın pilotun görev yaptığı birkaç havayolundan biri oldu.

1 Kullanıcı dostu mobil uygulamasıyla birlikte bilet alma süresi bir dakikadan daha kısa süreye indirildi.

7 Dünyanın en büyük uluslararası havayolu birliklerinden APEX, Türk Hava Yolları'nı dünyanın yedi "World Class" şirketinden biri olarak tescil etti.

120 THY'nin yıllar geçtikçe büyüyen tutku ile dünyanın en çok ülkesine uçan havayolu olması sağlandı. Bugün 373'ten fazla uçağa sahip genç filosuyla, yeni evi İstanbul Havalimanı'ndan 120'nin üzerinde ülkeye uçuyor. Türk bayrağını dünyanın dört bir yanına gururla taşıyor, yolcularına daha büyük bir dünyanın kapılarını aralıyor.

Türk Hava Yolları bugün, yüzlerce uçağı, geniş kadrosu ve kalite standartlarıyla rakiplerini ve yolcularını kendine hayran bırakan Türk Hava Yolları, bugün dünyanın en geniş uçuş ağına sahip havayolu firması. Türkiye'nin 50 şehrinde 52 havaalanına; dünyada ise 127 ülkede, 326 şehirde, toplam 331 havaalanına uçuyor.

Türk Hava Yolları kuruluş belgesi

TEKNOFEST

AYAKLARI YERE BASMAYAN FESTİVAL

TEKNOFEST

H A V A C I L I K . U Z A Y V E T E K N O L O J İ F E S T İ V A L İ

Türkiye'nin milli teknoloji hamlesini gerçekleştirmesi ve teknoloji üreten bir topluma dönüşmesi hedefiyle Atatürk Havalimanı'nda gerçekleştirilen TEKNOFEST İstanbul 2023 Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali sona erdi. 2019'da katılımcı rekoru kıran festival, yaklaşık 2,5 milyon ziyaretçiyle bu yıl da rekor tazeledi.

Türkiye'de milli teknolojinin geliştirilmesi konusunda kritik rol oynayan birçok kuruluşun paydaşlığıyla, Türkiye Teknoloji Takımı Vakfı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yürütücülüğünde düzenlenen Uzay ve Teknoloji Festivali (TEKNOFEST), binlerce teknoloji severi 5 gün boyunca İstanbul'da Atatürk Havalimanı'nda buluşturdu. Dünyanın en büyük Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali TEKNOFEST gerçekleştirilen görkemli açılış seremonisinin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Libya Başbakanı Abdulhamid Dibeybe'yi ağırladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşmasında TEKNOFEST'in bu yıl bir başka güzel olduğunu, ülkenin 81 ilindeki genç yüreklere selamlarını gönderdiğini söylerken katılımlarından dolayı Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e, eşi Mihriban Aliyeva'ya ve Libya Başbakanı Abdulhamid Dibeybe'ye teşekkür etti. Teknoloji ve bilim farkındalığı oluşturarak Türkiye'nin bilim ve mühendislik alanlarında yetişmiş insan kaynağını artırmayı hedefleyen TEKNOFEST'te birbirinden farklı kategorilerde yarışmacılar boy gösterdi. 5 günlük festivalde teknoloji, bilim, havacılık-uçuş gösterileri, ödül törenleri, sergiler, zirveler, atölye çalışmaları ve etkinliklerle dolu programlar yer alırken, katılımcı

firmaların stantlarında da havacılığa dair birçok deneyim fırsatı sunuldu. Teknoloji alanında geleceğin gelişme ve ihtiyaçlarının konuşulduğu seminerler düzenlenirken, Türk Yıldızları, SOLOTÜRK akrobasi timleri, AKINCI, HÜRKUŞ ve ATAK Helikopteri gibi milli imkânlarla geliştirilen hava araçlarının gösterilerine sahne oldu. Festivalde HÜRJET, ATAK 2, GÖKBİYE, ANKA, AKSUNGUR ve HÜRKUŞ platformlarının mock-up'ları ziyaretçilerle buluştu. Festival alanında ziyaretçiler, çeşitli teknolojileri ve simülasyon deneyim alanlarını deneyimleyerek, son çıkan teknolojiler hakkında ayrıntılı bilgiye ulaştı. Türk Havacılık Uzay Sanayii, festivale katılanlara dünyanın en gelişmiş uçaklarından biri olacak beşinci nesil savaş uçağı Milli Muharip Uçak (MMU) simülatörü ile eşsiz bir uçuş deneyimi sundu. Milli teknoloji üretme ve geliştirme konusunda gençlerin ilgisinin artırılması hedeflenerek bu alanlarda çalışan binlerce gencin projesine destek olmak için festival kapsamında düzenlenen teknoloji yarışmaları, bu yıl 41 ana yarışma, 102 farklı kategoride düzenlendi. Bu yıl festival kapsamında düzenlenen TEKNOFEST bilim sokağı atölyeleri, dikey rüzgar tüneli, planetaryum, uzay temalı çocuk parkı, simülasyon deneyim alanları, paydaş-sponsor-katılımcı stant aktiviteleri ve akrobatik smaç gösterisi program boyunca devam etti.

UTED STANDINA BÜYÜK İLGİ

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında milli teknoloji hamlesi vizyonuyla geleceğe umutla bakan bir Türkiye için gençlerimizi #sengeleceksindiye sloganıyla teknoloji yarışmalarında da bir araya getiren TEKNOFEST, sadece havacılık alanında üretim yapan firmaları değil, Savunma Sanayii Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi gibi devlet kurumlarının yanı sıra Uçak Teknisyenleri Derneği (UTED) gibi sivil toplum örgütlerini de bir araya getirdi. Stant açarak etkinliğe katılım sağlayan UTED yetkilileri, etkinlik süresince standı ziyarete gelen havacılık tutkunları ve profesyonellerine dernek bünyesinde yapılan çalışmalar, gerçekleştirilen faaliyetler ve etkinliklere ilişkin bilgi aktardı. UTED Yöneticileri, genç uçak teknisyenlerine deneyimlerini aktararak derneğin çalışmalarına aktif olarak katılmaları konusunda da istişareler gerçekleştirdi. UTED standına gelen çocuk ziyaretçilere havacılık ve uçak teknisyenliği hakkında rehberlik ederek hepbirlikte nitelikli zaman geçirdiler.

UTED Standımızda görev alan genç arkadaşlarımızın TEKNOFEST hakkında görüşlerini aldık...

EYÜP AYIK

UTED UAV Takım Kaptanı

Günlerce emek verdiğimiz insansız hava aracımız ile bazı sebeplerden dolayı Teknofest yarışmasına ne yazık ki katılamadık. Fakat üyesi olduğum UTED sayesinde emek harcadığımız ürünümüzü yüzbinlerin katıldığı festivalde yani

Teknofest'te sunma imkânı bulduk. İnsansız hava aracımız ile ilgili tanıtımları yaparken, dinleyicilerin yüzlerinde oluşan şaşkınlık ve gurur ifadesi bizim için en büyük ödül olmuş oldu. Ayrıca, stant bünyesinde bulunan rüzgâr türbini ve modüler uçak motoru hakkında yapmış olduğum bilgilendirmeleri dinleyen henüz ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerin ilgiyle beni takip etmeleri, bu milletin havacılığa olan ilgisinin en büyük örneğiydi aslında. UTED yönetimi sayesinde etkileşimde bulunduğumuz sektör çalışanları, üst düzey subay ve astsubaylar ile tanışmak, gökyüzümüzün yılmaz bekçileri Türk Yıldızları ve Solotürk uçaklarına dokunabilmek benim için mutluluk kaynağıydı. Böylesine tecrübeleri edindiğim Uted üyesi olduğum için bir kez daha şanslı olduğumu anlamış oldum. Bu güzel tecrübede emeği geçen çalışma arkadaşlarıma, UTED yönetimine, UTED takımımın değerli sponsorlarına teşekkür ediyorum.

ARDINÇ PAMUK

27 Nisan - 1 Mayıs tarihlerinde, Atatürk Havalimanında düzenlenen "TEKNOFEST Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivalinde adeta hayranları olduğum kahraman pilotlarımız ve teknik ekiplerimizle görev almak benim için bir onurdu. Bu festivalde camiadan birçok yeni insan ile tanıştım ve yeni

hava araçlarını deneyimledim. Ayrıca havacılığa tutkulu olan genç arkadaşlarıma az da olsa öncü olmak ve meraklarını gidermek beni çok mutlu etti. Festivalde emeği geçen Teknofest görevlilerine ve UTED ekip arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

BURAK KANMIŞ

Havacılık sektörünün kalbini oluşturan Uçak Teknisyenleri Derneği olarak TEKNOFEST 2023 organizasyonunda katılımcı olarak ev sahipliği yapmanın gururu ve mutluluğu içerisindeyim. Ülkemizdeki havacılık sektörünün gizli kahramanları olarak TEKNOFEST standımızda değerli misafirlerimizle, geleceğin havacılarıyla ve de UTED olarak diğer üye arkadaşlarımızla birlikte olmanın

mutluluğunu en derinden hissettik. Bu süre zarfı boyunca misafirlerimize Gaz Türbinli Motorların türbin ve kompresör bölümlerini inceleyip bilgi verirken, aynı zamanda uçaklarda bulunan 3 eksenli hareketi ve uçaklarımızda bulunan kontrol yüzeylerini rüzgar türbini ile inceleme fırsatı bulduk. Ülkemiz havacılık camiası açısından UTED'in Teknofest kapsamında olması ülkemiz ve dünya havacılığının perdelerinin daha iyi görülmesine olanak sağlayan birbirinden değerli paydaşlarımıza teşekkür borç biliyorum. Yeni neslimiz ile gözü göklerde bir gençliğe merhaba diyorum.

BURAK KESKİNTÜRK

TEKNOFEST Fuarı beklediğimden çok daha yoğun ilgiyle başladı ve ziyaretçilerimiz standımızda bulunan figürler hakkında bizden bilgi aldı. Bu tarz fuarlar gelecekte yaptığım planlarda ufkumun genişlemesine olanak sağlıyor. Fuarda havacılık denildiği zaman akla gelebilecek her şey mevcuttu. Şu anda sektörde kendine yer edinmiş teknisyenlerle bir arada olmak onların deneyimlerini ve tavsiyelerini dinlemenin sektörde bana çok yardımcı olacağını düşünüyorum. Bununla beraber şirketlerin insan kaynaklarının bizden güncel olarak neler beklediğinin farkına bir kez daha vardım. UTED'e katıldığım günden beri birçok etkinliğin arka planında da olmak üzere arkadaşlarımla birlikte çalıştık. İlk günden bu yana tecrübe sahibi olduk. Bizlere bu imkanı sağlayan herkese çok teşekkür ediyorum. Bir sonraki organizasyonlarda çok daha etkili projelerle ziyaretçilerimizle buluşacağımızı düşünüyorum.

DOĞUKAN ŞENER

TEKNOFEST çok keyifli ve büyük bir organizasyon. Sürekli uçak gösterilerinin devam ettiği yeni model hava araçlarını görebildiğimiz ve bilgi alabildiğimiz bir festival oldu. Uted sayesinde katılımcı olarak görev aldım ve bu görev sırasında küçüklerimizi havacılığa özendirirken biz de, büyüklerimize özendik. Etkinlik boyunca herkes çok kibar ve hoşgörülüydü. Güvenli bir alanda bir havacı olarak insanlara havacılığı ve faaliyetlerini anlatmak çok güzeldi. Önümüzdeki dönemlerde yapılacak etkinlikleri sabırsızlıkla bekliyorum.

HATİCE YAZICI

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında 27 Nisan - 1 Mayıs tarihleri arasında İstanbul Atatürk Havalimanı'nda gerçekleşen dünyanın en büyük havacılık festivali olan TEKNOFEST'te UTED bünyesinde ben de görev aldım. Görevli olduğum 5 gün boyunca birçok insanla tanışma fırsatı buldum. Kendini havacılığa adanmış insanların yanı sıra büyüyen bu alanda çalışmak isteyen çocuklar ve farklı mesleğe sahip olsa da havacılığa ilgi duyan abilerimle sohbet etme şansım oldu. Bazen benim bile cevap veremediğim

sorular soran çocuklarla içten içe gurur duydum. Geleceğin havacıları olmalarını dört gözle bekliyorum çünkü bu sektörü çok güzel bir gençliğe emanet edeceğiz. Ve ben bu emaneti daha ileri taşımak ve bayrağı benden sonraki nesillere daha iyi bir seviyede teslim etmek için motive oldum. Aynı zamanda TEKNOFEST Türk Yıldızları ekibi ve Solotürk'ün pilotlarıyla tanışmama vesile oldu. UTED olarak orada bulunduğumuz ve birçok çocuğun hayatında iz bırakabildiğimiz için bize bu imkânı verenlere teşekkür ediyorum. Gözlerimizdeki havacılık ateşinin sönmemesi dileğiyle...

HÜSEYİN EMRE KILIÇ

Dernek olarak ilk defa TEKNOFEST'te yer aldık. Bu organizasyonun ilklerinden olmak hem onur hem de gurur vericiydi. TEKNOFEST süresinde edindiğim tecrübelerimi siz değerli okurlarımıza aktarma şansı bulduğum için mutluyum. İlk günün yağmurlu olması ve o günün yağmur nedeniyle iptal olması hepimizi derinden üzmüş olsa da; diğer günler ilk günün telafisi niteliğindeydi. Standta görevli olduğum süre zarfında ekip arkadaşlarımla beraber uçak teknisyenliğini, havacılığı gelen insanlara bir nebze olsun anlattık. Çocuklara ise uçağın üç eksenli hareketini uygulamalı şekilde anlattık. Eğitim amaçlı elimizde bulunan Türbin-Kompresör mantığını anlatmak için bir materyalle de uçak motorlarının nasıl çalıştığı hakkında standımızı ziyarete gelen insanlara bilgi verdik. Tüm bunların dışında standımıza ziyarete gelen bizleri yalnız bırakmayan derneğimizin üyeleri ile konuşma ve onların değerli tecrübelerinden yararlanma fırsatı bulduk. Farklı teknik şirketlerden meslektaşlarımızı da ağırlamış olduk. Havacılığa, uçak teknisyenliğine ilginin çok fazla olduğunu bir kez daha en içten duygularla yaşamış olduk.

MUSTAFA OĞULCAN ÇELİKTEN

Havacılık sektöründe dünya genelinde önemli konuma sahip olan tüm firmaların bir araya geldiği çocukların, gençlerin, yaşlıların ülkemizin sektördeki konumunun gözler önüne sergilendiği bu büyük buluşma olan TEKNOFEST 2023'te UTED olarak bizler de yerimizi aldık. Bilişim birimi üyesi olarak görev aldığım Uçak Bakım Teknisyenleri Derneği'nde görevim gereği kamera başında o kadar gurur verici, heyecanlandırıcı ve mutlu olduğum kadrılara denk geldim. Çocuklarımızın gözlerindeki o ısıltı heyecanlarından çok belli oluyordu. UTED olarak katılımcılara verdiğimiz temel teknik bilgiler ve yapılan projelerimizi tanıttık. Küçük meraklı kardeşlerimize dağıttığımız hediyeler ve maketlerle onların mutluluklarına katkıda bulunduk. Ellerindeki uçak maketleri ile kocaman gülümsemeleri mutluluklarımıza mutluluk kattı. Bizler bu sektörün mutfağında bulunan bireyler olarak şahsım adına bölümümden, seçmiş olduğum meslekten onur ve gurur duydum. Gençlerin ağzından çıkan "Bende pilot, mühendis, teknisyen" olmak istiyorum" sözleri gözlerimizi zaman zaman doldurdu. Gökyüzünde yükselen ay yıldızlı bayrağımız ile yükselen o sesler düşmana korku saldı. Gelişen teknoloji ile sosyal medya gibi birçok platform üzerinden staj ve iş ilanlarını takip eden halkımız için iletişim kanallarını oluşturmak üzere bilgi

alış verişini daha kolay hale getiren bu festival doğrultusunda halkımızı daha bilinçli bir yapıya büründürmüş oldu. Bizler uçak bakım teknisyenleri ya da adayları olarak TEKNOFEST 2023'te birçok duyguya sahiplik ettiğimizi belirtmek isterim. Ülkemizin adım adım yükselişte olduğuna şahit olduğum bu zamanlar içerisinde bulunduğum için çok mutluyum. Festivalde ve bu sektörde emeği geçen çalışan, çabalayan tüm herkese teşekkürlerimi sunuyor gözlerimizi gökyüzünden ayırmamaya davet ediyorum.

SEREN ATEŞ

27 Nisan- 1 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen "TEKNOFEST Havacılık, Uzak ve Teknoloji Festivali 2023" kapsamında, UTEP olarak kurduğumuz stand'da aktif olarak görev yapmış bulunmaktayım. Bu görev kapsamında alanımda çalışan birçok insan ile network kurma şansına sahip oldum,

benim için eşsiz bir deneyimdi. Süreç içerisinde birçok çocukla tanışma, sohbet etme ve hayallerini dinleme fırsatı buldum.

Çocukların, içlerinde olan havacılık aşkını ve heyecanını keşfetmelerine yönelik etkinlikler yaptık. Onların havacılığa karşı gözlerindeki ışıltıyı görmek bile çok heyecan ve umut vericiydi. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "İstikbal Göklerde, çünkü göklerini koruyamayan milletler yarınlarından asla emin olamazlar" sözünü temel alarak havacılık alanını en ileriye taşıma ve yarının havacılarını yetiştirmek umuduyla...

TUĞÇE AÇIKGÖZ

Bu yıl TEKNOFEST'e gerçekten çok büyük bir ilgi vardı. Gelişen savunma sanayimiz, gösteri uçuşları, standlarımız ve çocuk atölyeleri ile 7'den 70'e hitap eden bir fuar geçirdik. Bizler de standımızda sergilediğimiz motor, rüzgâr türbini ve drone iskeleti ile beğenileri topladık. Henüz öğrenci iken

bu denli büyük ve havacılığa yön veren faaliyetlere katılmamıza öncülük eden başta UTEP yönetimi ve olmak üzere, festival boyunca birlikte görev aldığım tüm arkadaşlarıma ve ekibimize teşekkür ederim.

ASIRLARA BEDEL 50 yıl

MMU
MİLLÎ MUHARİP UÇAK

HÜRJET
JET EĞİTİM VE
HAFİF TAARRUZ UÇAĞI

ANKA III
MUHARİP İNSANSIZ
UÇAK SİSTEMİ

ATAK II
AĞIR SINIF
TAARRUZ HELİKOPTERİ

GELENEKSEL ‘UTED İFTARLARI’NDA YENİDEN BULUŞTUK...

“

Geçmişten günümüze tüm uçak teknisyenlerinin buluştuğu geleneksel UTED İftar Buluşmaları'mızı Atatürk Havalimanı THY Eğitim Akademisi'nin merkez restoranında 15 ve 16 Nisan tarihlerinde iki oturum şeklinde gerçekleştirdik, “İyiliğe Uçanlar” derneği aracılığıyla ile düzenlediğimiz “Bir İftar Bizden Bir İftar Sizden” kampanyasından toplanan bağışlarla, deprem bölgesinde bulunan Kilis'teki depremzedelerimize bir iftar yemeği daha verilmesine vesile olduk.

”

UTED yönetimi olarak, bu yıl gerçekleştirilen iftarları Ramazan ayının ruhuna hizmet etmek amacı ile paylaşmanın, birlikteliğin, yardım etmenin huzurunun daha çok hissedilmesi adına, hem daha mütevazı bir şekilde gerçekleştirmek, hem de daha yüksek katılımın sağlanabilmesi için, ‘THY Akademi Eğitim Yemekhanesi’nde üye olsun olmasın tüm meslektaşlarımızın katılımı ile gerçekleştirme kararı aldık. Ayrıca İftarlarımıza katılarak

“Bir iftar sizden bir iftar bizden” kampanyası ile de “İyiliğe Uçanlar” derneği aracılığıyla Kilis'te depremzedelerimize Ramazan ayının ruhuna yakışır biçimde yaptıkları yardımlar ile bir iftar yemeği daha verilmesine vesile olan, birlik ve beraberliğimizi göstermemizi sağlayan, ekmeklerini paylaşan tüm üye ve meslektaşlarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz. Gelecek yıllarda daha geniş katılımlı daha çok hayıra vesile olacağımız nice iftarları yapmak dileği ile...

İFTAR YEMEĞİ DERNEK BAŞKANIMIZ ÖMÜR CANİNSAN'IN YAPTIĞI AÇILIŞ KONUŞMASIYLA BAŞLADI

Ömür Caninsan yaptığı konuşmada; “İftar Davetimize icabet ederek bizleri onurlandıran tüm misafirlerimize şükranlarımı sunuyorum. Sizlerin sayesinde bir yaraya merhem, bir çorbaya tuzumuz olabildi. Sivil Toplum kuruluşu olarak sadece mesleki süreçlerde değil sosyal sorumluluk projelerinde de olmamız gerektiğini üyelerimizden aldığımız yapıcı eleştiriler ile anlıyoruz. İstanbul'da THY Eğitim Akademisi Merkez Restoranı'nı bizlere tahsis ettiren THY Genel Müdürü Bilal Ekşi Bey'e, Ankara'da Hangar Restoranında hep birlikte bir sinerji yaratmamıza vesile olan Mikail Akbulut Bey'e ve iftarlara katılan ya da katılamasa bile yardım kampanyasına destek olan tüm sektör yöneticilerine teşekkür etmek isterim. Biz uçak teknisyenleri ve sektör arasında mesleki gelişimi ilgilendiren tüm konularda köprü görevi görmek için varız. Gitgide büyüyen üye sayımızla daha fazla konuya değinip müzakereler ile çözülemeyecek herhangi bir sorun olduğunu düşünmüyorum. Göreve geldiğimiz yaklaşık 1.5 aylık sürede içimizdeki enerji ile birçok konuya değinmeye çalıştık. Daha yolun çok başındayız sabırla, itidalle özellikle doğru iletişimle ilerleyerek beklenen sonuçları alabileceğimize inanıyorum. Bu vesile ile havacılık sektörünün, üyelerimizin, gençlerimizin ve tüm milletimizin Ramazan Bayramı'nı en içten dilekleriyle kutluyorum. Nice bayramlarda buluşmak üzere...”

GELENEKSEL UTED İFTARIMIZA KATILAN MESLEKTAŞLARIMIZ, DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİ BİZLERLE PAYLAŞTI...

Sinem Güldal: Geçmişte de Ömür Bey ile Türk Hava Kartalları derneği aracılığı ile çalışmalar yapmıştık. UTED Başkanlığına en az üyeleri kadar biz de sevindik. Çok güzel bir organizasyon olmuş, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. “Bir iftar Bizden Bir İftar Sizden” kampanyasına verdikleri destek ile Kilis'te iftar mutfağına katkıda bulundukları için memnuniyetimi ifade etmek isterim.

Günay Esen: Yeni yönetim olarak genç arkadaşlarımızın desteği ve THY'nin sponsorluğu ile lüks restoranları aratmayacak bir organizasyon yapabilme fırsatı bulduk. Gelen üyelerimizin ve misafirlerimizin memnun ayrıldıklarını ümit ediyorum. Başkanımız sabahtan beri bizimle birlikte organizasyonun başında, yeri geldi bayrak astı, yeri geldi masa taşıdı. Bu derneğe hepimizin sahip çıkmamız gerektiğini bizlere bir daha gösterdi.

Özcan Uzunoğlu: Bu iftar yemeğine katılmaktan son derece onur duydum. Uçak mühendisleri grubu arkadaşlarıma buradaki ortamı selfi çekerek paylaştım. Uçak teknisyeni dostlarla birlikte daha da güzeli eski arkadaşlarımızla birlikteyiz, bu iftara da yeni yönetimi tebrik etmek amacıyla katıldım. Ömür başkan birlikte çalıştığımız birlikte 147 aldığımız arkadaşım. Çok iyi şeyler yapacaklarına inanıyorum. Bizler de onalara destek olmak için elimizden geleni yapacağız.

Recep Gül: Uted'in yeni yönetim kurulu olarak ilk organizasyonumuz olan, birlik ve beraberliğimizi temsil edecek olan iftiramızı bugün merkez yemekhanemizde en büyüklerimizden en küçüklerimize buluşmak üzere gerçekleştiriyoruz. Buraya gelen herkese çok teşekkür ediyorum. Organizasyonda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Gelenekten geleceğe buluşma noktamız olsun. Bundan sonra daha iyi günlerde buluşmak üzere.

Sedat Yıldızlar: Yıllar sonra bir iftar yapıyoruz, yeni yönetime çok teşekkür ediyorum, inşallah böyle devam eder, Allah kolaylık versin yeni yönetime. mükemmeler hepsi. Zaten bu organizasyondan belli oluyor.

Hayri Saydam: Türk Hava Yolları'na 2000 yılından girdim. Hat bakım müdürü olarak çalışıyorum halen. Bir süre dernek üyeliğinden ayrılmak zorunda kalmıştım. Ömür Başkan seçildikten sonra kendisine destek olmak amacıyla tekrar üye oldum. Uzun süredir iftar davetlerine hiç katılamamıştım. Bu iftara katılmak, 15 yıl sonra bir ilk oldu benim için. Ömür Başkan'la birlikte, inşallah derneğimiz daha da güçlenerek yoluna devam edecek. Kendisini destekliyor ve teşekkür ediyorum.

Tamer Recep Dilli: Bu iftar organizasyonunu düzenleyen UTED yönetimine teşekkür ediyorum. Burada eski arkadaşlarımızı gördük; yeni arkadaşlarımızla tanıştık. Güzel bir kaynaşma oldu. Çok mutluyum kendi adıma. Yönetime çok teşekkür ederim ve dernek olarak üslendikleri yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Emekli abilerimizin eski zamanlardaki çalışma ortamlarındaki anılarını yâd etmesi, birbirleri ile hasret gidermesi ve genç meslektaşlarımızla keyif veren sohbetleri iftar organizasyonlarımızın rengi ve eşsiz iftariyelikleri oldu...

Hakan Kurt: İftar organizasyonu çok keyifli ve güzeldi. Özellikle Atatürk Havalimanı Yemekhanesi'nde olması, bizlere eski günleri hatırlattı. Eski abilerimizi gördük, emekli abilerimizin katılımı yüksekti. Onlarla görüşmüş olduk. Güzeli bir akşamdı, daha nicelerini ve güzellerini yaparız inşallah.

Metin Sezgin: 85'liler grubundanım. 1985 yılında başladım Türk Hava Yolları'na. Pandemi döneminde işverenin ricasıyla emekli oldum. Biz bu derneği havacılıkta en üst seviyeye çıkarttık ve havacılığın birleşme noktası haline getirdik. Derneğimizin şu anki durumunu çok iyi buluyorum. Tüm yönetim kurulundaki arkadaşlara başarılar diliyorum. Ve Metin Seçkin olarak her zaman, nerede, ne gerekiyorsa yapmaya hazırım.

Saim Ünal: Bize bu geçeyi hazırlayan UTED yönetim kuruluna eski bütün arkadaşlarımı görme fırsatı verdiği için kendilerini çok teşekkür ediyorum. İnşallah bu organizasyonların devamını diliyoruz. Biz de emekliler olarak hatırlanmak istiyoruz. Yeni yönetime başarılar diliyorum.

Ahmet Güngör: Yeni uted yönetime çok teşekkür ediyorum bize bir nostalji yaşattı, 20 sene önce yine bu yemekhanede yemek yediğimi hatırladım ve eski arkadaşlarımla birlikte olmak benim için çok güzel bir duyguydu. Başarılı çalışmalar diliyorum UTED yönetime, teşekkür ederim.

Femi Arı: Öncelikle yeni yönetime "Hayırlı olsun!" demek istiyorum ve tebrik ediyorum. Henüz daha yönetime yeni gelmelerine rağmen böyle bir iftar organizasyonu yapma pratiğine çok çabuk bir şekilde cevap verdiler. Zaten "bir lokma bir hırka" felsefesinden gidersek, burada bir lokma bir sohbetle arkadaşlarımızla hasret gidermek için UTED yönetiminin sağladığı imkan için teşekkür ediyorum. Başarılar diliyorum.

Nasır Buğday: Emeği geçen tüm arkadaşlara çok teşekkür ederim. Çok güzel bir organizasyon yapmışlar. Belki dışarıda bir restoranda yapılırsa bu kadar insanı bir araya getiremezlerdi. Sefa Bey zamanında iftar yemekleri yaptık ama ilerideki iftarları da THY'den ricada bulunarak, buralarda iftar yapmak çok güzel olur diye düşünüyorum. Yeni yönetime başarılar diliyorum

Atilla Bibinoğlu: Çok mutluyum. Yıllardır görüşemediğim arkadaşlarımı tekrar gördüm. Bu organizasyonların daha çok tekrar etmesini temenni ediyorum. UTED yönetime herşey için çok teşekkür ediyorum

Ali Şanşar: Öncelikle teşekkür ederim. Ben 1970 girişliyim.Yıllar önce UTED yönetimlerinde kısa bir süre teşkilatlandırma sekreteri olarak görev almıştım. Özellikle bu tip toplantıların devamını rica ediyorum, çünkü ancak birbirimizi buralarda görebiliyoruz. Her şey için gençlere teşekkür ediyorum.

Dr. Yüksel BOZKURT
İş Mükemmelliği Danışmanı
yuksebozkurt@uted.org

HAVACILIKTA KONFIGÜRASYON YÖNETİMİ (CM: CONFIGURATION MANAGEMENT)

Konfigürasyon yönetimi, birçok şirket tarafından bir ürünün tasarımının, üretiminin ve desteğinin kontrolünü desteklemek için kullanılan bir tekniktir. Konfigürasyon yönetimi ile ilgili olarak ISO10007 aşağıdaki şekilde bir tanım vermektedir.

Konfigürasyon Yönetimi (CM), bir konfigürasyon ögesinin geliştirme, üretim ve destek yaşam döngüsüne teknik ve idari yön uygulayan bir yönetim disiplindir. Bu disiplin; donanım, yazılım, işlenmiş malzemeler, hizmetler ve ilgili teknik belgeler için geçerlidir.

Çok basit bir şekilde konfigürasyon yönetimi, ürünü tanımlayan ve ardından bu tanımdaki değişiklikleri kontrol eden bir yönetim aracıdır.

Askeriye ve havacılığın bu kilit alanında iyileştirme talebi, genellikle hükümetler veya onların Konfigürasyon yönetim güçleri olan müşterileri ve genellikle savunma işleriyle uğraşan büyük şirketler tarafından ileri sürülmüştür. Daha iyi kontrol sağlamak için ilgili taraflar, projelerin nasıl yönetileceğini belirleyen CM standartları hazırladı. EIA649 standardı (EIA,

1998) gibi standartlarda, konfigürasyon yönetimi, “konsepten” başlayarak hizmet dışı bırakmaya kadar tüm ürün yaşam döngüsünü kapsar.

Avrupa’ da konfigürasyon yönetimi amaçları ve metodolojisi için öncelikle bir araştırma yapılması kararı alındı. Araştırma sorusu “CM disiplini Avrupa havacılık ve uzay endüstrisinde nasıl uygulanmaktadır?”

- (1) Sektör oyuncuları CM’yi nasıl tanımlar?
- (2) CM sürecini nasıl değerlendiriyorlar?
- (3) CM sürecini nasıl yürütürler?
- (4) CM, kuruluşun yapısında nasıl ele alınır?
- (5) CM, BT kapsamına nasıl giriyor?
- (6) CM bağımsız bir süreç midir yoksa başka ayrı süreçler tarafından mı kapsamaktadır?
- (7) CM işe herhangi bir değer katıyor mu?

Benimsenen araştırma stratejisi, odaklanmış sayıda katılımcıyla yapılan derinlemesine görüşmelerle desteklenen, başlangıçta postayla uygulanan bir ankete dayanıyordu. Anket, aşağıdaki alanlardaki sorular aracılığıyla daha önce belirtilen konularda örnek alınan şirketlerden veri elde etmek için tasarlandı:

- (1) Arka plan bilgileri – Çalışan sayısı, ana faaliyet alanı, kilit müşteriler ve tedarikçiler ve anketi dolduranın şirket içindeki işlevi.
- (2) Kurumsal bilgi – Raporlama yapıları ve CM'nin yönetim hiyerarşisindeki yeri.
- (3) Ürün yapısı – Düzey sayısı, bilgi türleri ve ürün işleme.
- (4) Standartlar – Uyulan ve yüklenici/tedarikçiler tarafından kullanılan temel standartlar.
- (5) Süreç bilgileri – Şirket içinde kullanılan süreçler ve diğer işlevlerle bağlantılar.

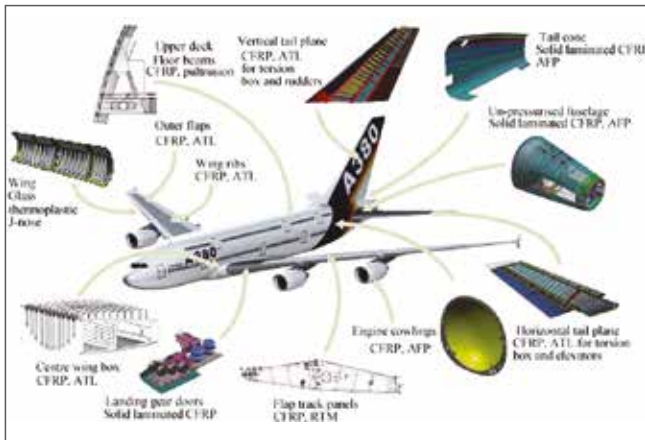
Sonuçlar, örneklenen şirketlerin iki katmanı arasındaki bazı önemli farklılıkları göstermektedir; ikinci kademe şirketler, yalnızca son ürünün yaşam döngüsünün bir kısmı için CM süreçlerini ele aldı ve CM'yi daha az kabul ettiler. Bununla birlikte, yüksek düzeyde standartlar, süreci oldukça ortak bir şekilde tanımlarken, daha düşük seviyelerde, şirketin BT kurulumu ve veri ihtiyaçları gibi faktörler nedeniyle süreçler farklılık gösterir.

CM süreçleri parçalanmış ve hedeflenen şekilde uçtan uca yeterince entegre edilmemiş olmakla birlikte, BT yardımları ile havacılık savunma şirketleri bunu başarma potansiyeline sahip görünmektedir.

Şirketler CM'yi bir uyum sorunu olarak görmektedirler; Müşterilerin, endüstri içinde daha fazla işbirliği ve ortaklığa yönelik genel hareketi yansıtan tedarikçileri tarafından kendi kendini denetleme sorumluluğunu değiştirdiği göz önüne alındığında, bu pek de iyi bir işaret değildir.

CM bir külkedisi disiplindir; bu tanıma eksikliği, disiplin için üst yönetimin sorumluluğunun olmaması ve CM ile ilgili personel için eğitim ve kariyer yollarındaki eksiklikleri ortaya çıkarmaktadır.

Örnek olarak uçak endüstrisi, yüksek teknik araştırma ve geliştirme içeriğine sahip bir endüstridir. Her yeni uçak projesi için çeşitli karmaşık süreçler gerçekleşir.

Bu süreçlerde aerodinamik, yapı hesaplama, üretim vb gibi birçok disiplin yer alır:

- CM, karmaşık süreç ilişkilerinde kontrolü sağlama gerekliliğinden doğan bir disiplindir.
- Ürün yapısı, ürün bilgilerini bir veri tabanında temsil etmek için kullanılan bir ürünün (uçak) hiyerarşik dökümüdür.
- CM, karmaşık sorunları çözmek için çok uygundur ve entegrasyon ve tasarım süreçlerinin kısaltılmasına izin verir, böylece müşterilere teslimat süresini kısaltır. Bu disiplin, uçak tasarımı gibi karmaşık projelerde esastır, ancak bileşenler tarafından oluşturulan ürünleri yöneten diğer proje veya programların birçok faaliyet veya süreçle bütünleştirilmesi için de önerilir.
- Uçak endüstrisinin sorunlarından biri, uzun tasarım süreleridir (yaklaşık yedi yıl). Bu durum, ürünün (uçanın) rekabet avantajını kaybetmesine yol açmaktadır.
- Uçak tasarım süreçlerinin azaltılması ve entegrasyonu, aynı anda gerçekleşen birkaç süreçle sonuçlanır. Bu duruma 'eşzamanlı mühendislik' denir. CM süreçleri, ilişkileri ve çıktıları yönetmek için tanımlanmıştır.
- CM, yaşam döngüsü sırasında sorunları çözer ve bu, sürümlerde değişiklik yapma süresini kısaltır ve yönetim hatalarını önler.

Uçak üreticilerinde son zamanlarda geliştirme süreçlerinde meydana gelen başarısızlıklar, müşterilere teslimatlarda önemli gecikmelere yol açmıştır. Bunun nedeni ise CM'yi doğru kullanamamak olarak belirtilebilir.

CM, konfigürasyon yönetimi toplam dört öğeden oluşur: Konfigürasyon temel çizgisi ve içerik olarak konfigürasyon öğelerinin tanımı, değişiklik yönetimi ile değişikliklerin takibi, konfigürasyon durum muhasebesi ile konfigürasyon durumlarının takibi ve tüm bu çalışmaları yapar iken konfigürasyon öğelerinin fiziksel ve fonksiyonel kontrolünü yaparak, dokümanlarının da ilgili seviyeye gelmesinin sağlanması. Konfigürasyon yönetimi ürünün yaşam döngüsü boyunca takip edilebilmesini sağlar.

Emniyetli günler dileği ile...

Referanslar:

- 1- Configuration management in the aerospace industry: A review of industry practice, T.F. Burgess, D. McKee, C. Kidd
- 2- ISO 1007
- 3- EIA649

Ersan YÜKSEL
Kıdemli Aviyonik Mühendisi
İstinye Üniversitesi
ersan.yuksel@uted.org

YENİLİĞİN UZUN DALGALARI

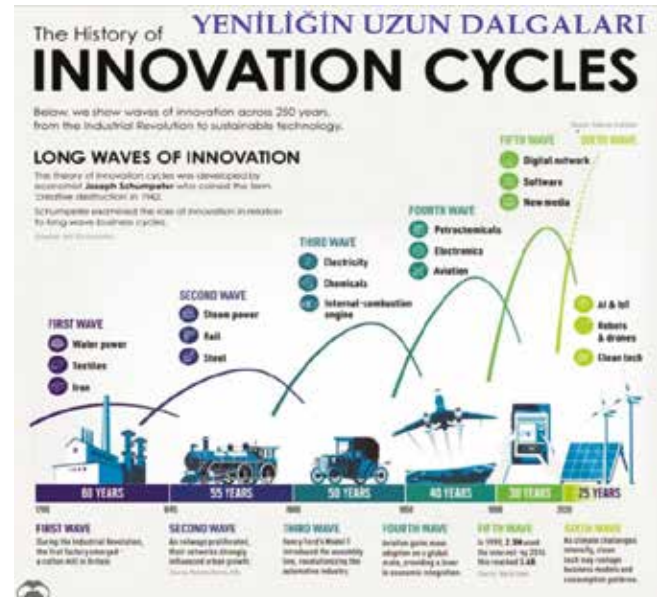
Sanayi devrimi ile başlayıp sürdürülebilir teknolojiye kadar devam eden 250 yıllık süreçte etkili olan yeniliğin (inovasyon) altı tane uzun dalgası belirlenmiş.

Yenilik çevrimlerinin tarihçesi, yenilik uzun dalgalarının incelenmesi ile anlaşılabilir. Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi adlı kitabında, “yaratıcı yıkım” terimini yaygınlaştıran Avusturyalı ünlü siyasi iktisatçı Joseph Alois Schumpeter, uzun dalga iş döngüleriyle bağlantılı olarak yeniliğin rolünü incelemiştir. 1883 ile 1950 yılları arasında yaşamış olan Schumpeter, sağlığında ancak yeniliğin dördüncü uzun dalgasını görebilmiş olsa da daha sonra gelen bilim adamları Schumpeter’in prensiplerini kullanarak, yeni uzun dalgaları belirlemeye devam etmişlerdir.

Yeniliğin birinci dalgası, 1785 yılında Sanayi Devrimi ile başlamıştır. 60 yıl süren bu dönemde su gücü, tekstil üretimi ve demir üretimi etkili olmuştur.

1845 yılında başlayan ikinci dönemin yıldızı Demiryollarıdır. 55 yıl süren bu dönemde, Buhar Gücü, Çelik Üretimi ve Demiryolları etkili olmuştur. Demiryolları şebekesi yaygınlaştıkça şehirlerin büyümesi hızlanmıştır.

1900 yılında başlayan üçüncü dönemin yıldızı motorlu taşıtlardır. 50 yıl süren bu dönemde, elektrik gücü, kimyasal üretimi ve içten yanmalı motorlar etkili olmuştur. Henry Ford'un T modeli otomobilinin üretimi için kullandığı üretim bandı, otomotiv endüstrisinde devrim yaratmıştır.

1950 yılında başlayan dördüncü dönemin yıldızı Hava Araçlarıdır. 40 yıl süren bu dönemde, petrolden elde edilen kimyasallar, elektronik ve havacılık alanında etkili olmuştur. Hava araçları ile taşımacılığın küresel ölçekte kitlesel kabul görmesi ekonomik entegrasyona kaldıraç etkisi sağlamıştır.

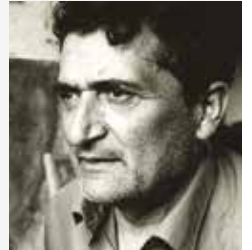
1990 yılında başlayan beşinci dönemin yıldızı internettir. 30 yıl süren bu dönemde, dijital ağlar, yazılım ve yeni medya etkili olmuştur. 1990 yılında 2,3 milyon olan internet kullanıcı sayısı 2016 yılında 3,4 milyar kişiye ulaşmıştır.

2020 yılında başlayan altıncı dönemin yıldızı temiz teknolojiler olacaktır. 25 yıl sürmesi beklenen bu dönemde AI (Yapay Zeka) ve IoT (Nesnelerin İnterneti), robotlar ve dronlar ile temiz teknolojilerin etkili olması beklenmektedir. İklim sorunları arttıkça, çevreye saygılı temiz teknolojiler iş modellerini ve tüketim kalıplarını etkileyecektir.

Teknoloji gelişiminin hızlanmasıyla dönem sürelerinin kısaldığı dikkatinizi çekmiştir. Dalgalar dünyanın her yerine aynı şiddetle çarpıyor olmasa da her yeni gelen dalganın yaşamımızı yeniden şekillendirdiği bir gerçek. Politikacıların diline sakız olan "çağ atlamak" terimini yeniden düşünmenizi ve ünlü Türk şairi ve sanatçısı Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Üç Dil" şiirini okumanızı öneririm.

Üç Dil

En azından üç dil bileceksin En azından üç dilde
Ana avrat dümdüz gideceksin
En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde düşünüp rüya göreceksin
En azından üç dil
Biri ana dilin
Elin ayağın kadar senin
Ana sütü gibi tatlı
Ana sütü gibi bedava
Nenniler, masallar, küfürler de caba
Ötekiler yedi kat yabancı
Her kelime arslan ağzında
Her kelimeyi bir bir dişinle tırnağınla
Kök sökercesine sökülüp çıkartacaksın
Her kelimeye bir tuğla boyu yükselecek
Her kelimeye bir kat daha artacaksın

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Canımın içi demesini
Canım ağzıma geldi demesini
Kırmızı gülün alı var demesini
Nerden ince ise ordan kopsun demesini
Atın ölümü arpadan olsun demesini
Keçiye yardım uçuran bir tutam ottur demesini
İnsanın insanı sömürmesi
Rezilliğin dik âlâsı demesini
Ne demesi be
Gümbür gümbür gümbürdemesini becereceksin

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Ana avrat dümdüz gideceksin
En azından üç di
Çünkü sen ne tarih ne coğrafya
Ne şu ne busun
Oğlum Mernuş
Sen otobüs kaçırılmış bir milletin çocuğusun ...

(Ref. <https://www.visualcapitalist.com/the-history-of-innovation-cycles/>)

Selim KONA

Basic and B1&B2 Aircraft Type
Maintenance Instructor
selimkona@uted.org

<http://www.youtube.com/c/selimkona>

TİCARİ UÇAKLARDA KULLANILAN VALFLERİN UÇAK SİSTEMLERİNDE ÇALIŞMA PRENSİPLERİ

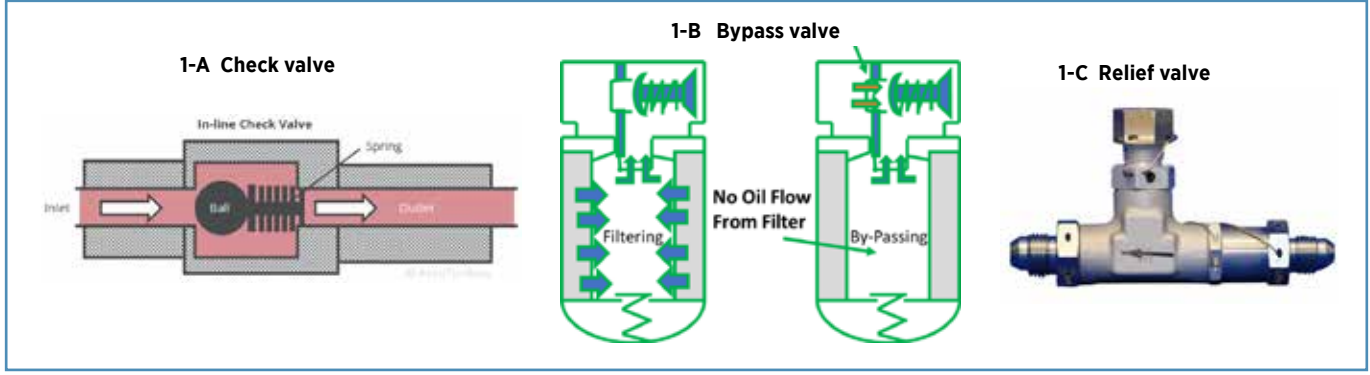
Değerli okuyucularım, uzun bir aradan sonra tekrar sizlerle beraber olduğum için mutluyum. Ticari uçaklarda kullanılan valflerin uçak sistemlerine ve çalışma prensiplerine göre sizlere anlatmaya çalışacağım. Kullanıldığı sistemler; air condation, pressurization, ventilation, flight control, fuel, hydraulic, landing gear, brake, oxygen, water&waste, pneumatic, air nitrogen gase system ve apu, engine kullanılmaktadır. Bu valflerin nasıl çalışma özellikleri var ve hangi sistemlerde kullanıldığını sizlere aktarmaya çalışacağım. Umarım genç arkadaşlarımıza faydalı olurum.

1- Mechanical valve: Bu tarz valfler iki ana grupta toplanır.

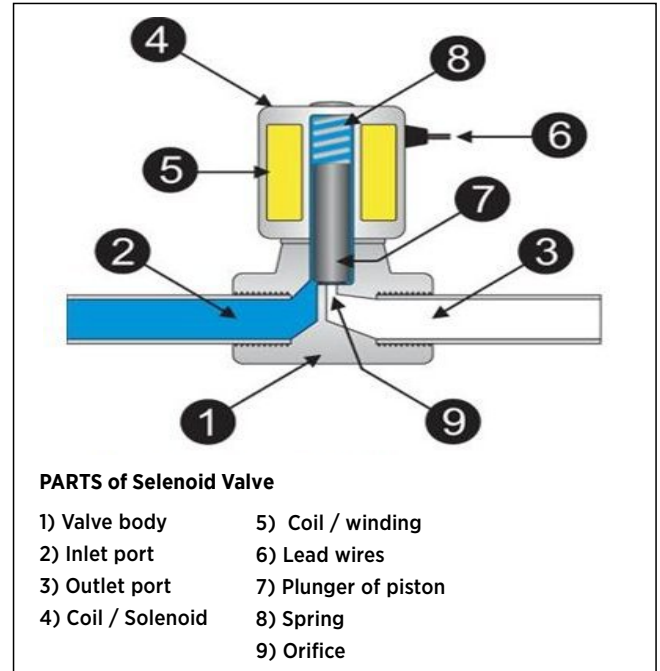
A) NRV (none return valve) ya da check valve dediklerimiz akışkanı sadece tek yönlü geçmesine müsaade ederler. Valfin içinde bir bilye (ball) vasıtasıyla ile çalışır ve bunların üzerinde geçiş yönünü gösteren bir işaret (ok yönü) vardır. B) Bypass valve, yakıt ve hidrolik sistemlerde kullanılan

filtreler tıkanıldığında Δ Delta PSI dediğimiz, giriş ve çıkış arasında basınç farkı olu. Belli bir yay tansiyonu ve içinde bilye valfin giriş ve çıkış basıncı farkı ile açılır. C) Relief valve, aşırı basınç (over pressure) meydana geldiğinde açılır. Bunların yapısına bakarsak, pressure diyafram veya bilye ile yay tansiyonlu bilyeler bulunur.

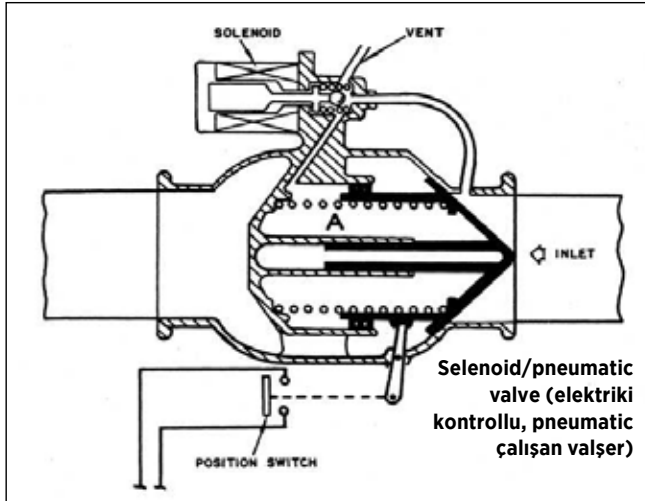

Yukarıda yazan valflerin bazılarında microswitch'ler vardır ki bunlar da monitor (control box) ve/veya indikasyon için kullanılır. Kullanıldığı uçak sistemlerini söylersek; air condation, electrical power, hydraulic, fuel, landing gear, oxygen, pneumatic, water&waste, airtitrogen system, apu ve motorda lubration/oil, air, fuel, starting gibi motorlara ait sistemlerde kullanılır.

2- Electro/pneumatic valve (elektriki kontrollu, pneumatic çalışan valşer): Bu tarz valfler çalışabilmesi için, sense line (referans çalışma boru/havası) ile bir odacık (airchamber) ve üzerlerinde selenoid (elektriki 28 VDC veya 26 VAC) vasıtasıyla açık/kapalı (open/close) olurlar. Bu tarz valfler; hava yokken bir yay yükü vasıtası ile kapalı (close) durumdadırlar. Valf girişine (downstream) hava geldiğinde, sense line+airchamber ile selenoid enerjili/enerjisiz (energize/deenergize) hale gelince valf açık (open) konumuna gider. Bu valfler ya tam açık (open) ya da tam kapalı (close) olurlar. Bazı bu tarz valflerin bazılarında override lever (manuel açma/kapama kolu) vardır. Bu özellikte MEL (Minimum Equipment List) veya CDL (Configuration Deviation List) uçağı emniyetli şekilde sefere vermek için valfi açık veya kapalı pozisyonda deactive edilmesi için kullanılır. Bu çeşit valfler; air condation, pneumatic, oxygen sistemlerinde bulunur.

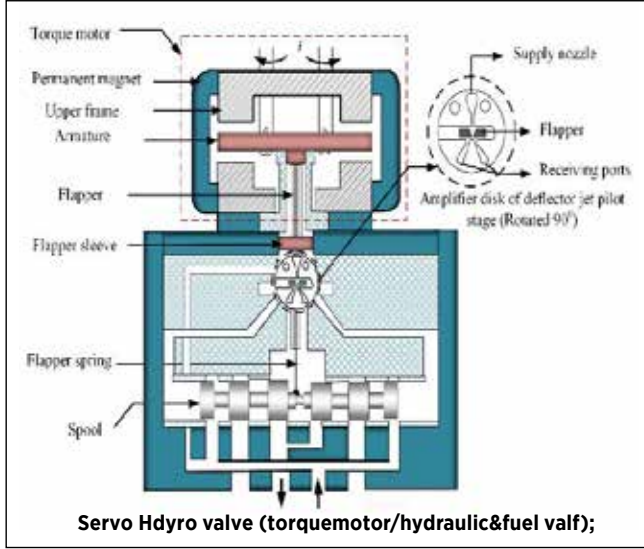

Valfin açılması için selenoid (elektrik 28 VDC veya 26 VAC) verildiğinde veya enerjisi kesildiğinde (enerjize/deenerjize) malzemeler ve bazılarında da blok valflerin içinde filtrelerden oluşur. İçinde filtre bulunan hidrolik valf blockunda ise bir de filtre tıkalı olduğunu bizlere gösteren POP OUT (bir yay yükü vasıtasıyla küçük bir pin ve kırmızı renkli parçanın dışarıya doğru çıkması) özelliği taşıyan mekanik indicator bulunur. Bu tarz valflerin açılabilmesi için önce valfe gelen hidrolik basıncı var mı? diye kontrol edilmelidir, blok içindeki referans yollar ile selenoid olduğu yere kadar hidrolik basıncının gelmesi gerekir. Bu tarz valfler selenoid'in enerjili veya enerjisiz durumunda referans hidrolik basıncı ile biyle (ball) hareket ettirilip, valfin açılması sağlanır. Bazı bu tarz valflerde override lever (manuel açma/kapama kolu) vardır. Bu özellikte MEL (minimum equipment list) veya CDL (Configuration Deviation List) uçağı emniyetli şekilde sefere vermek için valfi açık veya kapalı pozisyonda deactive edilmesi için kullanılır. Bu tarz valfler; hidrolik, uçuş kumandaları ve L/G (iniş takımları) sistemlerde kullanılır.

3- Selenoid valve (elektrik kontrollu valşer); Bu tarz valflere baktığımızda; hidrolik giriş ve çıkış bağlantıları, içinde valfin açılması için hidrolik basıncının referans olarak kullanıldığı yollar, yay, biyle (ball) veya diyafram malzemeleri vardır.

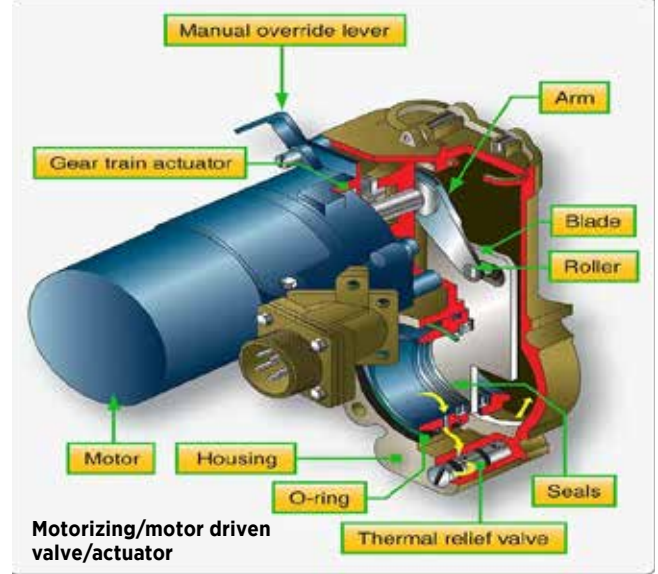
4- Servo Hdyro valve (torquemotor/hydraulic&fuel valf): Bu tarz valfler çalışabilmesi için bir kontrol box'a monitor/ commanded (valfin açık/kapalı pozisyonunu görmek ve çalıştırmak) için bağlı olurlar. Bu tarz valflerde valf blok

bulunmaz, valfin açılması veya kapanması için hidrolik veya fuel basıncını monitör etmek için pressure switch' ler ilgili manifold'larda kullanılır. Sistemde basınç varsa bu bilgi discreet (0/1 ground) olarak kontrol box'a gönderilir. Çalışması için birden fazla bilgi kontrol box'a gelir, kontrol box'da servo valfi çalıştırır.

Eğer sistemde basınç yok ise (yakıt/hidrolik) valfe kontrol box tarafından elektrik gönderilmez. Valfin Torquemotor olan kısmı, kontrol box tarafından DC voltaj değerini ayarlayarak gönderilmesi ile içindeki sabit mıknatısların bobine uygulanan voltaj değeri ile manyetik değişikliğine ve kuvvetine göre valfin açılıp/kapanması sağlanır. Çok hassas değerler için bu valflerin iç yapısına bakarsak; nüve (metal alaşımı) ve bunu da hareket ettirecek bobin (self) bir de sabit mıknatıslar bulunur. Bu tarz valfler, motorun yakıt ölçülendirilmesi, servo fuel ile çalışan sistemler ve fly by wire teknolojisine sahip olan uçakların primary flight kontrol yüzeylerinin hareketini sağlayacak actuator'lerde kullanılır.

5- Motorizing/motor driven valve/actuator (Elektrik motorlu ara değerleri olup hassas ayarlama): Bu tarz çalışan valfler aynı zamanda direkt olarak içindeki klap (butterfly) dediğimiz hareketli kısma bağlıdır. Bunlarda DC/AC voltajla çalışan senkron motorlar kullanılır. Senkron motorlar açıktan kapalıya veya tam tersi çalışırken limit switch'ler vasıtasıyla hareketleri durdurulur ve bir sonraki çalışma pozisyonuna hazır olarak (open/close) çalışabilmesi için tasarlanmışlardır. Bu motorlar bazı valve/actuator'lerde birden fazla bulunur. Amacı ise, valve/actuator'in motorun biri otomatik, diğerinin de manual çalıştırılmasında ve/veya çalışma voltajları uçak elektrik sistemindeki Bus (AC/DC kaynakların alıcılara gönderildiği bağlantılar) farklı kullanılmasıdır. Bunlarda normal Bus ve standby/Ess Bus dediğimiz yerlerden ayrı ayrı beslenmeleridir. Bu valf/actuator'lerin bazıları uçuş emniyetinin direkt etkilendiği ve/veya yolcu ile uçuş görevlilerinin hayati fonksiyonlarını sağlamak için kullanılır. Bu valfler, kabin basıncının ayarlanmasında, Fire shutoff, crossbleed, crossfeed valfler, cabin pressurizing, fuel, hydraulic, pneumatic sistemlerinde kullanılır.

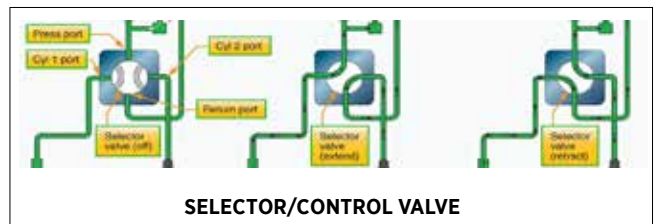

6- Electro/fuel valve (elektrikli kontrollü yakıt basıncı ile çalışan valfler): Bu tarz valflerin çalışması için selenoid (electro/magnet) bulunur ve bu valflerin çalışma prensibi selenoid'e elektrik (AC/DC voltaj) gönderildiğinde içindeki nüve (metal alaşımı) manyetik alan kuvveti uygulanarak hareket ederek tam açılır veya enerjisiz durumda da yay yükü ile tam kapanırlar. Bu tarz valflerin bazılarında plunger (manual çalışması) için özellik taşırlar. Elektrik olmadığında plunger'a elle hareket verildiğinde açık konuma gelirler, elimizi plunger'dan çektiğimizde kapanırlar. Bu valfler ise defuel/ refuel (bir yakıt tankına yakıt almak veya yakıt boşaltmak) için kullanılır. Bazılarının üzerinde microswitch bulunur ve valfin tam açıldığının veya tam kapandığının indikasyonu için kullanılır.

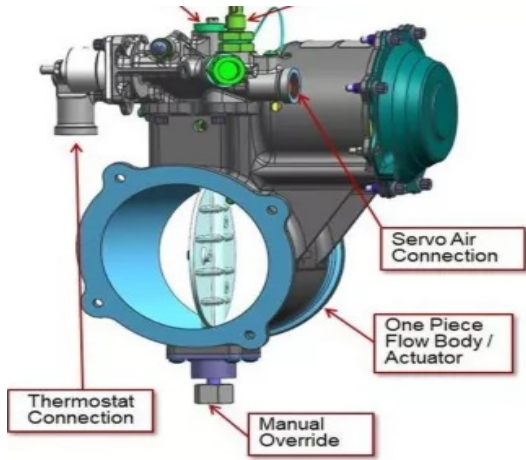

Electro/fuel valve (elektrikli kontrollü yakıt basıncı ile çalışan valfler)

7- Selector/Control valve (kontrol valf): Bu tarz valflerin girişleri hidrolik sistemin pressure (basıncı) ve return (geri dönüş) hattı olarak hidrolik sisteme ve diğer çıkış 2 bağlantıları da verilen kumandaya göre pressure ve return hattı olarak birbirleriyle yer değiştirerek actuator'lere bağlıdır. Bu valfler mekanik olarak çalışır, çelik kablolar ve/veya rod ile kontrol valfe hareket verilir. Uçuş kumandaları ve landing gear sistemlerinde kullanılır.

8- Thermostat valve (over pressure&overheat/ yüksek basınç& yüksek sıcaklık): Bu tarz valfler mekanik olarak pneumatic sense boruları ile valfin üzerinde bulunan airchamber'a bağlıdır. Referans olarak kullanılan yerin sıcaklığına ve/veya basıncına göre çalışır. Valfin airchamber kısmında referans havası thermostat üzerinden kaçırılarak valfin klapesi (butterfly) hareket ettirilir. Bu tarz valfler modulation (parçalı/kısmi hareket) özelliği olup, istenilen sıcaklık ve/veya basınç değerini ayarlamak için hassas şekilde çalışır. Bu valfler genelde pneumatic/air condation sistemlerde, temperature (sıcaklık) ve/veya pressure (basınç ayarlamasında) kullanılır. Bu valflerin üzerlerinde potansiyometre ile açılal (analog) hareketini monitör etmek ve/veya indikasyon olarak kullanılır.

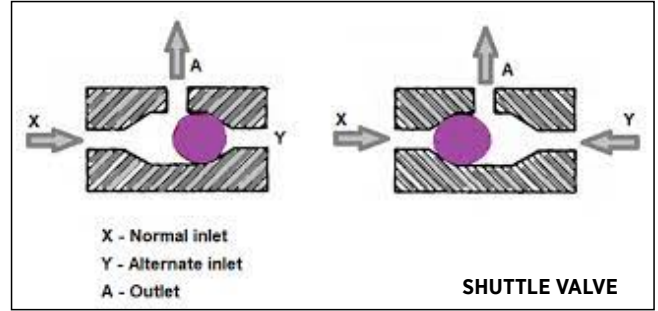
Thermostat ile çalışan valve

9- Safety valve (pozitif ve negatif valşer): Bu tarz valfler mekanik olarak çalışır, bazılarının üzerinde position bilgisini göstermek için microswitch bulunur. Bu valfler, çoğunlukla pressure aft bulkhead üzerine monte edilir, pozitif ve negatif olarak ayrı ayrı, bazıları da tek parça halinde uçaklara monte edilirler. Bu tarz valfler kabin iç ve dış basınç farkına göre çalışır. Pozitif olanlar, eğer kabin aşırı basınçlanırsa, gövdeyi korumak için açılır ve aşırı basıncı kabinden dışarıya atarlar, negatif olanlar ise; kabin basınçlandırılmadığı zaman uçak emniyetli irtifaya ATC kulesinden izin alarak alçalır, yine iç ve dış basınç farkı ile açılarak dışardan kabine hava girmesi dolayısıyla, yolcu veya kabin ekibinin ihtiyacı olan yeterli oksijen almaları için kullanılır. Safety valfleri kabin basınçlandırma arızası olduğunda kullanılır.

SAFETY VALVES (POZITIVE&NEGATIVE)

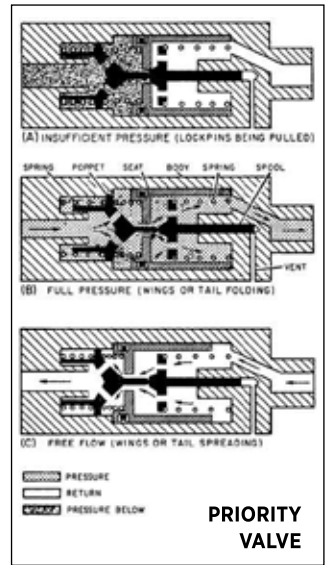
10- Shuttle valve (iki basınçlı giriş, tek basınç çıkışı valf): Bu tarz valfler mekanik olarak çalışır. İki girişi ve tek çıkışı, içinde bilye (ball) bulunur. Hangi girişin basıncı fazla ve/veya yüksek ise o çıkış olan kısım olarak sistemde kullanılır. Bu tarz valflerin girişini birisi normal, diğer giriş ise alternate olarak

çalışması için dizayn etmişlerdir. Bu tarz valflerin kullanım yeri; uçakların fren (brake) antiskid ve/veya antiskid olmadan iki hidrolik sistemden kullanılmasını sağlarlar. Bazı uçaklarda ise. N/W steering sistemde ikinci bir hidrolik kaynak olarak da kullanılır.

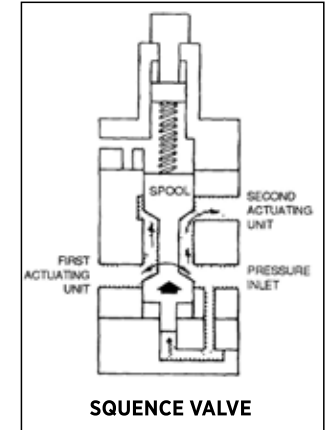
11- Priority valve (öncelikli sırasına göre kullanılan valf): Bu tarz valflerde mekanik olarak çalışır. Bir girişi spring (yay) ve bilye, diyafram (ball, plunger) vardır. Basınç varsa yay yükünü yenerek çıkış tarafından geçiş yapar. Bu tarz valfler, hidrolik sisteminin bağlı olduğu ana

uçuş kumanda yüzeylerini hareket ettirecek yerlerde ve bazı uçaklarda kuyruk (tail) kanat (wing) tarafındaki uçuş kumanda yüzeylerinde kullanılan hidrolik hatlarında bulunurlar.

12- Sequence valve (öncelikli sıralandırma valfi): Bu tarz valfler mekanik olarak çalışır. Bir girişi bir çıkışı ve/veya bir de return (hidrolik sisteme geri dönüş) bağlantıları vardır. İçinde bilye (ball) yay (spring), bulunur. Bu tarz valfleri öncelikli belli

sırayla çalışacak sistemlerde kullanılır. Kullanıldığı yerler; landing gear ve landing gear door (iniş takımları ve iniş takım kapakları) açmak/kapatmak (extend/retract) yapmak için kullanılır. İniş takımlarını açmak veya kapatmak için verilen kumanda önce iniş takım kapakları açılır. Mekanik (rod/çelik kablo) veya elektrik (proximity sensor) olarak kapaklar monitör (izlenir), kapaklar açıldıktan sonra iniş takımları açma veya kapatma yönünde kokpit'den verilen iniş takım kolunun pozisyonuna göre çalıştıktan sonra iniş takım kapakları tekrar kapanırlar

Beni eğitim amaçlı açtığım youtube kanalımdan takip ve izleyebilirsiniz. www.youtube.com/c/selimkona

Dercan DEMİRTEPE
B1/C Yetkili Uçak Teknisyeni , MI
ddemirtepe@uted.org

BİR BOEING 777 UÇAĞININ “TAIL SKID” TERTİBATININ 145 KG AĞIRLIĞINDA OLDUĞUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

“

Boeing 777 uçağındaki kuyruk çarpma koruması, bir “Tail Skid Assembly” tertibatı (TSA) ve “Tail Strike” tertibatından oluşur. Tail Strike Assembly ise, içinde iki adet kablo bulunan basit bir antendir. Kuyruk çarpması meydana geldiğinde, tail strike anten kırılarak tellerin açık devreye girmesine neden olur ve bu da “Kuyruk Çarpması” mesajını kokpitte uyarı anlamında tetikler.

”

Tail Skid, Aft Fuselage (Arka Gövde bölgesini) koruma sağlayan bir kısımdır. Kalkış sırasında kuyruk piste temas ederse, "Tail Skid" darbeyi emerek tüm hasarı üzerine alacaktır. Darbe sırasında silindir sıkışması olarak ezilen emici silindirin içinde ezilebilir bir kartuş yapısı vardır. Çarpma sırasında sonucunda Tail Skid tarafından emilen şiddetli bir kuvvet etkisi, kartuşu içeride ezebilir. Daha fazla kuvvet uygulanırsa, kırılabilir bir sigorta pimi kırılır (FUSE Pin) ve daha fazla hasarı önlemek için tail skid tertibatının bir kısmını uçak yapısından ayırır.

Etkinin şiddeti, gösterge pimlerinin ne kadar uzadığı ile belirlenebilir. Pimler ne kadar uzun süre maruz kalırsa, darbenin etkisi o kadar büyük olur. Bu arada tail skid tertibatı, iniş takımları ile birlikte çalışır. İniş Takımları açıkken, tail skid tertibatı uzayacaktır. İniş Takımları

toplandığında, tail skid tertibatı geriye toplanacaktır. Bu yüzden tail skid tertibatını yerde, kalkışta kolayca görülebilir. Ama uçak havalanıp iniş takımlarını kaptan pilotun komutu ile topladığında tail skid tertibatı, sürtünme (Drag) oluşturmaması için içeri doğru toplanacaktır.

En yeni bir B777-300 serisinde, Tail Skid tertibatını göremeyebilirsiniz. Çünkü teknoloji gelişmeye devam ettikçe bazı sistemlere ihtiyaç duyulmamaya başlamıştır. "The Flight Control Logic Computer", son versiyonu sayesinde kargo ve yolcu yükleri verileri ile daha iyi uçak ağırlık merkezi (Centre of Gravity) sağlamaya yardımcı olur. Bu sadece kuyruk darbesine karşı daha iyi bir koruma sağlamakla kalmaz, aynı zamanda havayollarının birkaç yüz ağırlığı azaltmasına da yardımcı olur. Sizce böyle bir tertibatın olmaması 145 kg bir ağırlık için değer mi ?

19 MAYIS

**EY YÜKSELEN
YENİ NESİL!
İSTİKBAL SİZSİNİZ.**

M. Kemal Atatürk

Milli Mücadele Türkiye Cumhuriyeti'nin doğum sancıları,
19 Mayıs 1919'da Samsun yolculuğu ile başlar. 19 Mayıs 1919, Türk milletinin tam
bağımsızlık ve özgürlük umutlarını inanca dönüştürecek kurtuluş ateşinin
yakılıp Milli Mücadele'nin başlatıldığı gündür. Ve engellerle dolu bu zorlu
yolculukta, tarihin akışını değiştirecek lider, Mustafa Kemal Atatürk'tür...

On Dokuz Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı

19 Mayıs 1919, Milli Mücadele tarihimizde ve yeni Türk Devleti'nin kuruluşunda çok önemli yere sahip olduğundan Atatürk bu olayı hem milli kurtuluş hareketinin başlangıcı saymış, hem büyük Nutuk'unu bu olayla başlatmış, doğum gününü soranlara 19 Mayıs'ı işaret etmişti. Atatürk, Samsun'u ikinci ziyaretlerinde, 20-24 Eylül 1924'te halk tarafından sevgiyle, heyecanla karşılanmış, büyük Gazi bir an önce Erzurum'a gitmek istediği halde burada beş gün kalabilmiştir.

1924 gezisi 19 Mayıs'ın hatırlanmasını sağladığı gibi, Samsunlular'ın Atatürk'e daha yakın durmalarına, kendilerini ona daha yakın hissetmelerine sebep oldu. Devletin içeride ve dışarıda karşılaştığı sorunlar sebebiyle 1925'te kutlamaların yapılmamış, belki yapılamamış olduğu düşünülebilir. Bu günü ebedileştirmek isteyen Samsun halkı 1926'dan itibaren 19 Mayıs'ı "Gazi Günü" olarak kutlamaya başladı ve bütün bu olaylardan Atatürk haberdar edildiği gibi kendisi de bunlara ilgisiz kalmadı, cevabi telgraflarıyla memnuniyetini dile getirdi. İlk kutlamalarla ilgili olarak Samsun Valisi Fahri (Kiper) Bey'e gönderdiği cevabi telgrafta, "Muhterem Samsun halkının hakkımda izhar buyurdıkları asar-ı kadirşinasiyi derin memnuniyetle karşıladım. Teşekkürat ve muhabbetlerimin ahali-i muhteremeye iblâğını rica ederim, efendim" diyordu. 1927 kutlamaları çerçevesinde Reisicumhur Hazretleri, 19 Mayıs günü ve Gazi Heykeli'nin temel atma törenleri münasebetiyle Samsun halkı tarafından gösterilen samimi ve yurtsever duygulara teşekkürle heykel alanının "Gazi Parkı" olarak isimlendirilmesine müsaade buyurdular. Bu seneki törenler, hükümet binası bitişğinde yeni inşa olunan Gazi Parkı'nda "Gazi Günü Kutlama Töreni Programı" çerçevesinde gerçekleştirildi. Programa göre, 19 Mayıs Perşembe günü sabah saat 10.30'da Gazi Parkı'ndaki tören Reji fabrikasının düdüğünün işaretiyle başladı,

bandonun İstiklal Marşı'nı çalmasından sonra, öteki fabrika ve kuruluşlar da düdükleriyle törene katıldılar. İstiklal Marşı'nı müteakip vilayet ve belediye adına konuşmalar yapıldıktan sonra Samsun halkının parkta dikilmesine karar verdiği Gazi Heykeli'nin temel atma töreniyle gündüz etkinliklerinin birinci aşaması tamamlanmış oldu. İkinci aşamada Gazievi önüne gidilerek, burada Türk Ocağı adına konuşma yapıldıktan sonra da gündüz etkinlikleri tamamlandı. Gece askerler, okullar ve cemiyetler tarafından ayrı noktalarda üç fener alayı düzenlendi, ayrıca yine aynı akşam belediyede Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından bir şükran balosu gerçekleştirildi. Böylece 1927 yılı kutlamalarında üç ayrı tören yapılmış oldu. Bunlardan ilki Gazi Günü kutlamaları idi ki program çerçevesinde icra olundu. İkincisi Gazi Heykeli'nin temeli, Samsun halkına vekâleten Vali Kâzım (İnanç) Paşa tarafından atıldı. Üçüncüsü de İş Bankası Samsun şubesinin açılışı oldu.

1927 kutlamaları bir gerçeği daha ortaya çıkarmıştır ki bu zamana kadar dört ayrı kanunla dört resmi bayramımız mevcut olduğu halde, (1922'den itibaren Ulusal Egemenlik Bayramı, 1922'den itibaren Hakimiyet Bayramı, 1925'ten sonra Cumhuriyet Bayramı, 1926'dan itibaren Zafer Bayramı) 19 Mayıs'ın da onlar gibi ülke genelinde kutlanması, bu günün Milli Mücadele'nin başlangıcı olması münasebetiyle unutulmaması gerektiğine Samsun basınında vurgu yapılmıştır. Ethem Veysi Bey, Samsun Gazetesindeki köşe yazısında, "Beşaretin cihanı hayrette bırakan mevzu ve medlulünü idrak eylemekte cihan dahi izhar-ı acz eylemiş iken Samsun... herkes gibi mazurdur." diyor, bir başka yazıda "... gönül pek arzu ederdi ki istiklal ve inkılap tarihinde pek mühim olan bugün umum vatan için tebci ve tes'id olunsun" temennisinde bulunuyordu.

1928 yılı 19 Mayıs kutlamaları için günler öncesinden hazırlıklar yapıldı. Halk Fırkası, belediye ve park önünde büyük taklar inşa olundu. 19 Mayıs sabahı saat 09.00'da Gazi Hazretlerinin

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Samsun seyahati sırasında, Samsun şehrini gezerken. Solda, Rusuhi Savaşçı. Sağda, Şükrü Kaya ve Cevat Abbas Gürer. 23 Kasım 1930

karaya ayak bastıkları iskele hizasında okulların, askeri birliklerin, askeri ve mülki erkân ile memurların ve halkın toplanması ile tören başladı. Bando eşliğinde geçit resminden sonra kortej Saathane Meydanı'na doğru ilerledi ve burada bir süre bekletildikten sonra Mecidiye Caddesi yoluyla Gazievi önüne geldi. Buradaki törende günün önemini belirten konuşmalar yapıldı, bandonun çaldığı marşlarla törenlere son verildi.

1933'te Gazi Günü'nün daha büyük törenlerle kutlanacağı, bunun için hazırlıklar yapıldığı bildirilmekte idi. Bu münasebetle Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa, Samsun Belediye Reisi İhsan Bey'e çektiği cevabi telgrafında, "Milli savaş için anavatana Samsun'da ilk çıktığım 19 Mayıs gününü kutlulamayı vesile ederek hakkımdaki sevgi ve alakayı bildiren yüksek duygulu ve eyilik bilir halkımıza teşekkürlerimin iletilmesini rica ederim, efendim" diyordu. 19 Mayıs Cuma günü belirlenen saatte defne dallarıyla süslenmiş motorlar yavaş yavaş Park İskelesi'ne doğru ilerleyerek getirdikleri bir manga askeri iskeleye çıkardılar. Bunlara kumanda eden subay tarafından iskelenin geçit mahalline gerilmiş olan siyah perde kılıçla yırtılarak, büfe önüne kadar gelindi. Yürüyüş sırasında fabrika ve trenler düdüklerini çaldılar, top atışları yapıldı. Büfe önünde liseli gencin hitabesinden sonra Gazi Heykeli önünde toplandı; çelenkler sunuldu, konuşmalar yapıldı ve diğer etkinliklerle törenler tamamlandı.

24 Kasım 1934 tarih ve 2587 Sayılı Kanunla Gazi Hazretlerine Atatürk soyadının verilmesinden sonra, 1935 yılı 19 Mayıs'ından itibaren Gazi Günü'nün adı "Atatürk Günü" oldu. "19 Mayıs Atatürk Günü bu yıl samsun'da çok özenli ve düzenli törenlerle kutlandı." Atatürk, Samsun Valisine çektiği cevabi telgrafında 19 Mayıs gününün yıldönümü münasebetiyle kendisine karşı gösterilen duygulara teşekkür etmekteydi. Bu yılki törenlerin geçmiş yıllardakilerden farkı, Atatürk Günü'nün ön plana çıkmış olmasıdır. 1936 kutlamalarında ise Atatürk büstünün yerini Atatürk portresi almış, diğer törensel öğelere dokunulmamıştır. 1936'da kutlamalar Ankara'da 19 Mayıs'ı çağrıştıracak biçimde hipodromda yapıldı. "19 Mayıs, Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı mutlu günün yıl dönümü, ulusumuz için hakiki bir bayram oldu."

1937 yılından itibaren kutlamalarda önemli değişikliklere gidildi. 19 Mayıs'ın öteden beri Samsun'da kutlana geldiği bilinmekte olduğundan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) illere genelge göndererek bundan böyle 19 Mayıs'ta "İdman Bayramı" olarak etkinlikler yapılmasını istedi. Zaten öteden beri, yaklaşık 1916'dan itibaren Türkiye'de bahar aylarında bir jimnastik şenlikleri, mektepliler bayramı ya da idman bayramı vb. isimler altında etkinlikler yapılmakta idi. Milli Mücadele günlerinde unutulmaya yüz tutmuş söz konusu etkinlikler, 25 Şubat 1927'de yürürlüğe giren Talebe Bayramı Hakkında Talimatname ile tekrar canlandırılmıştı. Talimatnameye göre, Talebe Bayramı, Mayıs ayının beşinci günü idi. Ayrıca 10'uncu maddede de İdman Bayramı'ndan söz ediliyor, bu çerçevede ilkokulların dışında öğretmen okulları ile ortaokul ve lise öğrencileri arasında spor karşılaşmalarının yapılması öngörülmüyordu. Çok geçmeden Milli Eğitim Bakanlığı, söz konusu etkinlikleri bütün orta dereceli okulları kapsayacak şekilde yaygınlaştırdı. Cumhuriyet döneminin ilk İdman Bayramı, 10 Mayıs 1928 günü Ankara'da 13 yaşından büyük 600 öğrencinin katılımı ile yapılan beden eğitimi gösterileri neticesinde, bandonun çaldığı marşlar eşliğinde Mustafa Kemal Paşa'nın önünden geçerek gerçekleştirilmiş oldu.

1937 törenleri Maarif Vekâleti'nin genelgesine bağlı olarak öteki vilayetlerde de gerçekleştirildi. 19 Mayıs 1937'de Ankara Stadyumu'nda yapılan gösteriler nedeniyle sevgi ve bağlılık duygularını ileten İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'ya çektiği teşekkür telgrafında, 19 Mayıs'ın yıl dönümünde stadyumda toplanan muhterem yurttaşların ve bilinçli ve gürbüz gençliğin yüksek ve kalbi hislerini bildiren telgrafını sevinçle aldığını ifade ediyordu. Atatürk, aynı yıl 17 Mayıs 1937'de İngiltere Kralı VI. George'a taç giyme töreninden dolayı tebrik telgrafi çekmiş, buna mukabil İngiltere Kralı da 19 Mayıs'ta Atatürk'ün doğum gününü kutlamıştı. Bu olaydan sonra 19 Mayıs, biraz daha ön plana çıkmış görünmektedir. Atatürk 19 Mayıs 1938'de, ikinci ve son İdman Bayramı'nı o sırada Ankara'yı ziyaret etmekte olan Yugoslavya Harbiye ve Bahriye Nazırı Orgeneral Mariç ve Türk yetkilileri ile birlikte izledi. Rahatsızdı ve seyahate çıkacaktı. Konuşmayı o değil, İçişleri Bakanı Şükrü Kaya yaptı. Şükrü Kaya konuşmasında, Atatürk'ün 19 Mayıs gününün Türk gençliğine ve Türk sporculuğuna tahsis edilmesini tensip buyurduğunu, milli

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk Samsun seyahati sırasında, Samsun Vali Konağı'ndan ayrılırken. 23 Kasım 1930

bayramlarımız arasına girecek bu günün her yıl kutlanacağını, bu günün kutsiyetine binaen Ankara Stadyumu'nun adının 19 Mayıs Stadyumu olarak değiştirileceğini söyledi. Törene katılan binlerce kişinin imzaladığı aynı özdeki bir öneri halk tarafından alkışlarla kabul edildi. 19 Mayıs Stadyumu adlandırmasının yanı sıra, 19 Mayıs gününün "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak benimsenmesi dile getirilmiş oldu.

Esasen TBMM'nin açılmasından 1926 yılına kadar ayrı ayrı yasalarla kabul edilen dört adet, bir de Osmanlı Devleti'nden kalan 25 Haziran 1325 (8 Temmuz 1909) tarihli "Meşrutiyet Bayramı" olmak üzere toplam beş adet milli bayramımız arasında 19 Mayıs yoktu. 27 Mayıs 1935 tarih ve 2739 Sayılı Kanun'la ulusal bayram ve genel tatiller yeniden belirlenirken bazı eksiltmeler, bazı arttırmalar yapıldı. 19 Mayıs'ın bayram ilan edilmesi yine gerçekleşmedi, hatta yasa tasarısının genel kurulda görüşülmesi sırasında bundan hiç söz edilmedi. Atatürk'ün özel ilgisi olmasaydı milli bayramlarımız arasında yer alması mümkün görünmüyordu. 19 Mayıs, çoğu devlet yöneticilerinin hafızalarından kaybolup gitmişti. Ancak başlangıcından bu yana Samsun'un Gazi Günü ile ilgili kutlamalar Atatürk'ün bilgisi dâhilinde cereyan ettiğinden, Nutuk'unu bu olayla başlatması ve doğum gününü bu tarihle belirlemesi, söz konusu kanunun kabulünden bir yıl kadar sonra sözün tekrar 19 Mayıs'a getirilmesine neden olmuştur. Atatürk'ün 19 Mayıs 1936'da İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı'nda etrafındakilere bu günü hatırlatmasıyla, resmi bayramlar arasında yerini alması sürecine girilmiş oldu. Dâhiliye Vekâleti'nin hazırladığı ve 28 Mayıs 1938'de bakanlar kurulunda görüşülüp kabul edilen 2739 Sayılı Kanun'un ikinci maddesine bir fıkra ve aynı kanuna bir madde eklenmesi hakkındaki yasa tasarısı, 1 Haziran 1938 de meclis başkanlığına sunuldu. İkinci maddeye bir fıkra eklenmesiyle ilgili tasarının gerekçesinde deniliyordu ki, "19 Mayıs günü, yurdun her bucağında, Türk gençleri ve sporcuları ve milyonlarca Türk halkı, toplu ve birlikte ebedi ve cihanşümül bir tarihin dönüm günlerinden en büyüğünü kutlamaktadırlar. Bu gün beşer tarihinin insanlık ve medeniyet lehine olarak taliini ve gidişini değiştirdiği gündür. Bunu takip eden on sekiz senenin her günü o devrim gününün ne büyük ve ne alemşümül neticeler verdiğini göstermektedir ve mütemadi bir ittiraatla atide göstermekte devam edecektir. Onun içindir

ki en büyüğümüz olan Atatürk, bu atının en kuvvetli zamini olan Türk gençliğine ve Türk sporculuğuna bu günün tahsis edilmesini tensip eylemişlerdir. Böyle mukaddes bir günün ulusal bayram günleri arasında bulunması tabii olduğundan 2739 numaralı kanuna bu fıkra ilave edilmiştir." Dâhiliye Encümeni, 6 Haziran 1938 tarihli toplantısında hükümetin görüş ve düşüncelerine katıldığını beyanla, esasla ilgili olmayan cüzi değişikliklerle kabulünü karar altına aldı ve tasarının birinci görüşmesi 13 Haziran 1938 de genel kurulda yapıldı, kanunun bütünü ve maddeleri hakkında hiç söz alan olmadı, hiçbir tartışma yaşanmadı, maddeleri okundu ve olduğu gibi kabul edildi. 20 Haziran 1938 tarihli ikinci görüşmede genel kurul üyeleri herhangi bir düzeltme, ekleme önerisinde bulunmadılar, konu ile ilgili söz alan olmadı ve tasarının bütünü oylanarak aynen benimsendi. Meclisteki sessizliğin Atatürk'ün hastalığı ile ilgili olduğu düşünülebilir. Nitekim 19 Mayıs 1938 de çıktığı Mersin-Tarsus-Adana gezisinden 25 Mayıs'ta Ankara'ya dönen Atatürk, bir gün sonra İstanbul'a hareket etmiş, 28 Mayıs'ta burada rahatsızlık geçirmiş, rahatsızlığı artınca 1 Haziran'da kendisi için satın alınan Savarona yatına nakledilmiş, muayeneleri dâhil, görüşmelerini, kabullerini bir müddet burada sürdürmüş, hastalığı ilerleyince 24-25 Temmuz gecesi, bir daha ayrılamayacağı Dolmabahçe Sarayı'na geçmiştir. TBMM'nin

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk Samsun'da evinin önünde, yurttaşlarla sohbet ederken. 22-26 Kasım 1930

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk Samsun'da, beraberindekilerle birlikte kenti gezerken, Rüsuhi Savaşçı, Recep Zühtü Soyak, Recep Peker, Şükrü Kaya, Cevat Abbas Gürer. 22-26 Kasım 1930

kabul ettiği yasa tasarısı kanunlaşmak üzere 21 Haziran 1938'de cumhurbaşkanının onayına sunuldu ve bu kanunun neşir ve ilanı cumhurbaşkanlığı makamından 28 Haziran 1938'de başbakanlığa bildirildi ve söz konusu kanun 4 Temmuz 1938'de Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Yürürlüğe giren 4 Temmuz 1938 tarih ve 3950 Sayılı Kanun'a göre, 2739 Sayılı Kanun'un ikinci maddesine bir fıkra ekleniyordu: "G) Gençlik ve Spor bayramı; Mayısın 19'uncu günü."

Bu tarihten sonradır ki Atatürk'ün Samsun'a çıktığı gün, resmen 19 Mayıs 1939'dan itibaren "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlanmaya başlanmıştır. Atatürk 19 Mayıs'ı resmi bayram günü olarak görememiş, buna ömrü yetmemiştir. 1981'e kadar bu adla anılan 19 Mayıs, 17 Mart 1981 tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun ile isim değişikliğine uğratılmış, söz konusu kanunun 2. maddesinin a) fıkrası 2. ayırımında, "2. 19 Mayıs günü Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı günüdür." denilmiştir. Artık bu bayram, sadece Samsun'da kutlanan "Gazi Günü" değil, milletin bayramı olmuştur.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Samsun'a çıktığı günü "Ben, 1919 senesi Mayıs'ı içinde Samsun'a çıktığım gün elimde, maddi hiçbir kuvvet yoktu. Yalnız büyük Türk milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevi bir kuvvet vardı. İşte ben bu ulusal kuvvete, bu Türk milletine güvenerek işe başladım. Ben Türk ufuklarından birgün kesinlikle bir güneş doğacağına, bunun hararet ve kuvvetinin bizi ısıtacağına, bundan bize bir güç çıkacağına o kadar emindim ki bunu âdeta gözlerimle görüyordum" diyerek büyük özverilerle yürütülen Millî Mücadele sonrasında kurulan Cumhuriyet'i hürriyetin, bağımsızlığın, egemenliğin yılmaz bekçileri olarak gördüğü Türk gençliğine emanet etmiştir. Bu anlamlı günün yıl dönümünde başta Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Millî Mücadele'nin tüm kahramanlarını saygıyla, minnetle anıyoruz. "Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı"mız Kutlu olsun.

KAYNAKÇA

- Ahali, 23 Mayıs 1933.
- AKBULUT, Dursun Ali, "Samsun'un 'Gazi Günü' ya da 19 Mayıs Bayramı", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C XI, S 33, Kasım 1995.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, V, Tamim ve Telgrafları, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 1989.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, V, Tamim ve Telgrafları, Yay. Haz. S. Borak, U. Kocatürk, Ankara 1972.
- Haber, 24 Eylül 340/1924.
- Samsun, 15 Teşrinisani (Kasım) 1927.
- TANYER, "Mektepliler İdman Bayramı", s.56-61 ("19 Mayıs 1919-19 Mayıs 1938", Ülkü, 64, s.289-294, 361 den naklen).
- TANYER, Turan, Mektepliler İdman Bayramı, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2010.
- TBMM Kavanin Mecmuası, c. 18, Ankara 1938.
- TBMM Zabıt Ceridesi, V. Devre, c. 26, s. Ek 1.
- Türk İstiklal Harbine Katılan Tümen ve Daha Üst Kademelerdeki Komutanların Biyografileri, GKB Yay., Ankara 1989.
- YALÇIN, B. S., GÖNÜLAL, İ., Atatürk İnkılâbı, Ankara 1984.
- <https://mustafakemalim.com/>

Sonsuz Sevgisiyle Dünyayı Güzelleştiren Tüm Annelerimizin

ANNELER GÜNÜ

Kutlu Olsun

ÜNLÜ İNGİLİZ CASUS THOMAS EDWARD LAWRENCE VE
GERTRUDE BELL'İN KORKULU RÜYASI TÜRK

TÜRK İSTİHBARATÇILARININ PİRİ KUŞÇUBAŞI EŞREF SENCER

İbrahim BULUT
Uçak Teknisyeni
ibrahimbulut@uted.org

“ Osmanlı'nın son dönemleri... Bir yanda Balkanlarda patlak veren isyanlar, diğer yanda iç karışıklıklarla baş etmeye çalışan bir devlet. Bir yanda varoluş mücadelesi veren Osmanlı İmparatorluğu, diğer yanda büyük bir hızla dünya savaşına doğru sürüklenen ülkeler. Böyle bir ortamda, gözüünü budaktan esirgemeyen bir savaşçı çıkar ve tarihin seyrini değiştirir; Eşref Sencer Kuşçubeyi namıdiğer Kuşçubaşı Eşref...”

Tarihler 13 Ocak 1917'yi gösteriyordu. Müthiş kavurucu çöl sıcağına bir de Ortadoğu'yu kan gölüne çeviren büyük savaşın çatışmaları eklenmişti. Arabistan coğrafyasında Şerif Hüseyin'in etrafında toplanıp isyan bayrağı açmış vatandaşlar ve onları kışkırtıp bu isyanı destekleyen İngilizler ve Fransızlar, Osmanlı Devleti'nin Yemen cephesi ile bağıını koparmaya çalışıyor, Osmanlı güçlerinin Medine'den ileri gitmesine izin vermiyorlardı.

Osmanlı Devleti, Yemen'i kaybetmek istemiyordu. Ama aynı zamanda Yemen'de bulunan orduya destek de gönderemiyordu. Bu yüzden yapabileceği tek bir şey kalmıştı. Osmanlı Devleti, savaş yüzünden harap ve bitap düşmüş halkı yeniden canlandırmak ve halkın, ingilizlere kanmasını engelleyip kendi saflarına çekmek zorundaydı. Böylece halktan yeni bir ordu kurup isyancılara ve işgal kuvvetlerine karşı savaşabilecekti. Bunun için önce yoksulluğu ortadan kaldırıp halkı isyancılara karşı direnecek hale getirmesi gerekiyordu. Hükümet, Yemen'deki halka göndermek için 300 bin altın toplamıştı. Bu altınlar halkın direnişini desteklemek için yeterli olacaktı.

Ama bu altınları Medine'den geçirip Yemen'e ulaştırmak neredeyse imkansızdı. İngilizler ve Şerif Hüseyin taraftarları Arabistan coğrafyasını tamamen etkileri altına almışlardı. Bu yüzden bu iş için isyancılarla ve çetin çöl şartlarıyla baş edebilecek birini bulmak gerekiyordu. Osmanlı Devleti, bunun için Teşkilat-ı Mahsusa'nın beyni, Ortadoğu'da nam salmış ünlü İngiliz casuslar Thomas Edward Lawrence ve Gertrude Bell'in korkulu rüyası Eşref Sencer'i, namıdiğer Kuşçubaşı Eşref'i görevlendirmişti.

Kuşçubaşı Eşref, uzun yıllar görev yaptığı Arabistan coğrafyasını avucunun içi gibi biliyor, Arapça'yı her kabilenin lehçesine göre mükemmel bir şekilde konuşabiliyor, istihbari yetenekleriyle halkı organize edip kendi etrafında toplayabiliyordu. Bu işi başarsa başarsa ancak o başarırdı. Vazife Kuşçubaşı Eşref'e verilmişti.

Fahreddin Paşa, Kuşçubaşı Eşref'e Yemen'e gitmemesini, isyancıların çölde ona pusu kurduklarını, bu vazifeyi asla başaramayacağını söylemişti. Ama Kuşçubaşı Eşref, vatanın ve milletin selameti için bu vazifeden asla geri durmayacaktı.

Kuşçubaşı Eşref uzun uzun düşünüp Yemen'e geçmenin yollarını aradı. Çetrefilli planlar yapıp Lawrence'a yakalanmamanın yollarını düşündü. Ve sonunda en güvendiği 70 adamını ve emir eri Sudanlı Zenci Musa'yı yanına alarak 300 bin altınla birlikte yola koyuldu.

Kuşçubaşı Eşref ve adamları Anadolu coğrafyasından çıkıp Medine çöllerine varmışlardı. Çölde ilerlemek çok zordu. Kavurucu sıcak ve kum fırtınaları kervanın hareket etmesini engelliyordu. Kuşçubaşı Eşref'in coğrafyayı ne kadar iyi bildiğini bilen Lawrence, askerlerini ve isyancıları çölün her noktasına dağıtmıştı. Bütün güzergahları tutup her taşın altına bakıyorlardı. Eşref Sencer'i ve altınları ellerinden kaçırmaya hiç niyetleri yoktu.

Kuşçubaşı Eşref ve adamları epey yol almıştı ki, karşılarından onlara doğru gelen 25 bin kişilik bir ordu görünmeye başladı. İngilizler ve İsyancılar Kuşçubaşı Eşref ve adamlarının etrafını kuşatmıştı. Müthiş bir çatışma başlamıştı. Sıcak kumların üstünde vızır vızır uçan kurşunlar birbirine teğet geçiyordu.

Kuşçubaşı Eşref ve 40 adamı, karşılarındaki 25 bin kişilik kalabalık orduya karşı müthiş bir direniş sergiliyordu. İçlerindeki vatan sevdası ve şehadet aşkı, karşılarındaki kalabalık orduya karşı içlerinde zerre miktar korku yeşertmiyordu.

Bu amansız çatışmanın sonunda Kuşçubaşı Eşref yaralanmıştı. Ve düşman askerlerine esir düşmüştü. Kuşçubaşı Eşref'i yakalamanın verdiği gururla göğüsleri kabaran isyancılar bir an önce onu Lawrence'ın huzuruna çıkarmak için can atıyorlardı.

Sonunda Kuşçubaşı Eşref'i Lawrence'ın çadırına götürmüşlerdi. Lawrence içeri giren Türk istihbaratçıyı şöyle

bir süzdü. Kuşçubaşı Eşref Sencer'i iyi tanıyordu. Gerçekten çok zeki ve tehlikeli bir adamla karşı karşıyaydı. Onu alt etmiş ve planını yerine getiremeden onu durdurmuş olmanın verdiği mutlulukla sordu:

Altınlar nerede?

Kuşçubaşı Eşref gülümsemişti.

Altınlar çoktan yerine ulaşmıştı!

Kuşçubaşı Eşref, yola çıktığında düşmanla karşılaşacağını çok iyi biliyordu. Bu yüzden adamlarını ikiye bölmüştü. Bir tarafta en güvendiği adamı Zenci Musa ve 30 kişi, bir tarafta da kendisiyle beraber 40 kişi vardı. Altınları Zenci Musa'ya vermişti. Zenci Musa, altınları büyük çuvallara doldurmuş, çuvalların üstünü de nohut, pirinç gibi bakliyatlarla kapatmıştı. Altınları çok iyi saklamış ve gerçek bir tüccar kılığına bürünmüştü. Kuşçubaşı Eşref düşmanları kendi üstüne çektiği için Zenci Musa ve arkadaşlarının karşısına birkaç eşkiyadan başka çıkan olmamıştı. Onlar da bu kıymetsiz kervanı önemsememiş, bırakıp gitmişlerdi.

Zenci Musa, bu mükemmel planla, altınları yerine ulaştırmış ve görevi başarıyla tamamlamıştı. Yemen'in direnişi için gereken altınlar Yemen'deki ordunun eline ulaşmıştı. Kuşçubaşı Eşref ise esir düşmüştü. Ama yine de en büyük rakibi Lawrence'ı bir kez daha alt etmiş olmanın ve görevini başarıyla tamamlamanın verdiği mutlulukla gülümsüyordu...

CHATGPT’NIN DAHA GELİŞMİŞ VERSİYONU

GPT-4

Yapay zeka devi OpenAI, ChatGPT ve bu teknolojiyi kullanan arama motoru Microsoft Bing’e güç veren teknolojinin bir sonraki büyük güncellemesi olan GPT-4’ü 14 Mart 2023 tarihinde duyurdu. GPT-4’ün ChatGPT’den daha büyük, daha hızlı ve daha doğru olduğu söyleniyor, bizde GPT-4’ün hem havacılık alanındaki hem de diğer sektörlerdeki kullanım alanlarını sizler için derledik.

GPT-4 nedir?

GPT’nin açılımı Generative Pre-trained Transformer olup insan benzeri, konuşmaya dayalı metinler üretmek için derin öğrenmeyi kullanan bir tür dil modelidir. GPT-4, OpenAI tarafından geliştirilen GPT büyük dil modelleri ailesinin dördüncü iterasyonudur. 14 Mart 2023 tarihinde duyurulan

GPT-4, büyük bir multimodal modeldir. Multimodal modeller metinden daha fazlasını kapsayabilir; örneğin, GPT-4 görüntüleri de girdi olarak kabul ediyor. GPT-3 ve GPT-3.5 ise yalnızca tek bir modalitede, metinde çalışıyordu, yani kullanıcılar yalnızca yazarak soru sorabiliyordu. OpenAI, yeni görüntü işleme becerisinin yanı sıra GPT-4’ün

“çeşitli profesyonel ve akademik ölçütlerde insan düzeyinde performans sergilediğini” söylüyor. Ayrıca, viral yapay zeka sohbet robotu ChatGPT’ye güç veren GPT-3 modelinin halefi olan GPT-4, önceki sürümler gibi insan benzeri metin üretmek, özetleme ve dil çevirisi gibi görevleri tamamlamak ve hatta şiir, müzik sözleri ve kurgu gibi yaratıcı yazılar üretmek için tasarlanmıştır. Bunun yanında dil modeli, simüle edilmiş bir baro sınavını, sınava girenlerin ilk yüzde 10’u civarında bir puanla geçebiliyor ve daha geniş genel bilgi, problem çözme yetenekleri sayesinde zor problemleri daha yüksek doğrulukla çözebiliyor.

Peki havacılık sektörünü düşündüğümüzde bu teknolojiyi hangi alanlarda kullanabiliriz?

- **Uçuş rezervasyonları:** Müşterilere rezervasyon yapmalarında yardımcı olabilir.
- **Müşteri desteği:** Sık sorulan soruları yanıtlayarak sanal bir yardımcı olarak müşteri desteği sağlayabilir.
- **Uçuş Durumu Güncellemeleri:** Yolcuların bilgilendirilmesine yardımcı olan gerçek zamanlı uçuş durumu güncellemeleri sunabilir. Gecikmeler, iptaller

ve anormal durumlarda bilgi vererek yolcuların seyahat planlarını yönetmelerine yardımcı olabilir.

- **Havalimanı Navigasyonu:** Yolcuların havalimanında yol bulmasına yardımcı olup yol tarifi verebilir. Ayrıca, güvenlik prosedürleri, check-in süreçleri ve diğer ilgili ayrıntılar hakkında bilgi verebilir.
- **Seyahat Önerileri:** Yolcu tercihleri ve bütçesine göre seyahat planları ve popüler destinasyonlar, aktiviteler ve konaklama önerileri sunabilir. Ayrıca, yerel etkinlikler ve kültürel deneyimler hakkında bilgi verebilir.
- **Uçak İçi Eğlence:** Yolcuların ilgi alanlarına ve tercihlerine göre kişiselleştirilmiş uçak içi eğlence önerileri sunarak rahat ve keyifli bir seyahat deneyimi yaşamalarına yardımcı olabilir.

GPT-4 ayrıca, 25.000 kelimeden fazla metin işleme kapasitesine sahip olduğundan, artık uzun biçimli içerik oluşturma, belge arama ve analizi, ayrıca genişletilmiş konuşmaları da içeren daha fazla sayıda kullanım senaryosunun önünü açıyor.

GPT-4’ten en iyi şekilde yararlanma konusunda dünya genelinde inanılmaz derecede hızlı bir talep artışı varken, havacılık sektörünü düşündüğümüzde bu teknolojiyi hangi alanlarda kullanabileceğimizi inceledik, OpenAI’nin yeni GPT-4’ün kullanabilecek diğer en iyi 10 kullanım alanına birlikte göz atalım.

1. 3D Modelleme ve Oyun Tasarımı

3B ölçme ve oyun tasarımı GPT-4 ile daha da iyi hale geldi. Artık istemlerin işlemcilerini bir şekilde 3D görüntülere dönüştürebileceği bir aşamaya gelinebilir. GPT-4, daha hızlı ölçümünüze ve çok daha üretken olmanıza yardımcı olacak şekilde ayarlanmıştır.

2. Güvenlikte Güvenlik Açıklarını Bulma

Söylemeye gerek yok, özellikle kod yazarken veya uygulamayı geliştirirken güvenlik her zaman önem vermemiz gereken bir sonuç. En iyi teknolojiye sahip olmasına rağmen, bir bilgisayar korsanlığının işlerini gerçekleştirmesi için her zaman yer vardır. O zaman ne yapılabilir? Kodunuzu Chat GPT ile test etmek için muhtemelen incelemeyi halletmenin en iyi ve en kolay bulma. GPT, güvenlik açıklarını belirlemeye ve bir miktar kalite güvencesi yapmaya yardımcı olacaktır.

3. Dilleri Daha İyi Anlamak

GPT-4 API mevcut olduğundan, geliştiriciler bunu araçlara dahil edebilir. Bu, ana dillerinde yazmayı tercih eden geliştiricilere daha fazla yardımcı olur.

4. Mini Oyunlar Oluşturma

GPT-4, geliştiricilerin tek komut isteminde JavaScript ve HTML5 ile yılan ve pong gibi mini oyunların oluşturulmasına yardımcı oldu. Bu, birçok geliştiricinin JS yerleşimlerini göstermek için portföyleri için mini oyunları oluşturmasıyla popüler hale geldi. Eh, en iyi yanı - bu daha basit oyun çerçevelerini seçerek özelleştirebilirsiniz.

5. Kodunuzda Hata Ayıklama

Bir geliştirici olarak en sıkıcı görevlerden biri kodda hata yapmaktır. Artık değil. GPT-4 kurtarmaya geldi!

Ayrıca, yeni bir programlama diline başlıyorsanız veya öğrenmiyorsanız, GPT harika bir akıl hocasıdır. İlk olarak, yeni güncellemeyle daha fazla kod paylaşabilir ve sorun giderme önerileri için botu sorgulayabilirsiniz.

6. Yararlı Uzantılar Yapma

Uzantıları bulmak oldukça sıkıcı bir iştir. Devam etmek! Özel bağlantılarınızı oluşturmak için GPT'yi kullanabileceğiniz için GPT'nin gücü hafife alınamaz. Kendinizi tekrarlarlarken bulduğunuz yorucu görevleri ne olursa olsun, bir üretkenlik uzantısıyla otomatik olarak gerçekleştirilebilir veya hızlandırılabilir, bu nedenle burada GPT oldukça önemlidir.

Bir çok alanda kullanma planları olsa da, piyasaya sürüldüğü ilk günden beri CHAT GPT hakkında eleştiriler devam ediyor ve verilen yanıtların doğruluğu eleştiriliyor. Robotun verdiği anlaşılır yanıtlar dikkatleri üzerine çekilmesini sağlamasına rağmen özellikle 2021 tarihinden sonra meydana gelen konular hakkında sınırlı bilgiye sahip olduğu eleştirisi yapılıyor.

7. Web Sitesine Eskizler

Chat GPT-4 görsel bir modeldir; bu, artık görselleri yükleyebileceğiniz ve resminize dayalı olarak GPT istemleri isteyebileceğiniz anlamla gelir. Son zamanlarda, elle çizilmiş bir eskiz, işlevsel bir web sitesine dönüştürüldü. Ancak, unutulmaması gereken bir nokta, bunun için sadece başlangıç olduğudur. Gelişen teknoloji sayesinde bu özelliğin nereye kadar gidebileceğini hep birlikte görelim.

8. Kod Yazma

GPT-4, URL'leri alıntılara dönüştüren kod oluşturmak için kapsamlı bir şekilde kullanılabilir. Tüm bu süre boyunca, AI araçları birkaç isim vermek gerekirse metin oluşturma, görüntü oluşturma ve kod oluşturma için test edildi. Geliştiricilerin GPT-4'ün bir sonucu olarak neden çok fayda sağlamasına şaşmamalı.

9. Veri Analizi

Veriler çok büyük ve uyarıcı uyarılara dayalı hükümler muhafaza edecek şekilde işlenmedikçe hiçbir değeri yoktur. GPT-4 burada kritik hale gelir. Görüntüleri girdi olarak kabul edebilir ve metinden tablolara ve grafiklere ve aradaki her şeye kadar her türlü veriyi analiz edebilir.

10. Tıbbi Durumların Teşhisi

Sağlık bölgesinin önemi sadece kelimelerle ifade edilmelidir. Böyle bir senaryoda, ileri teknoloji bu sektör için bir nimetten başka bir şey değildir. En son teknolojik gelişme olan GPT-4, tıbbi ürün çeşitliliği yüksek doğrulukla daha fazla teşhis etmek ve tahmin etmek için tıbbi veri analiz etme potansiyeline sahiptir. Bu, tıp endüstrisinin geçmesini daha da kolaylaştıracaktır.

A+plus Hastanelerde Otel Konseptli
Yatışla Genel Anestezi Hizmeti

Bilinçli & Normal Sedasyon ile
Rahat Konforlu Diş Tedavileri

SİZE ÖZEL
KAMPANYALARDAN
YARARLANIN

SANA GÜLMEK yakışıyor

ESTETİK DİŞ HEKİMLİĞİ • DİJİTAL GÜLÜŞ TASARIMI

PROTEZ • LAMİNE • GRADIA • BOTOKS • ESTETİK DOLGU • ENDODONTİ

BONDİNG UYGULAMASI • ORTODONTİ • ORTODONTİ CERRAHİ • LAMİNE SERAMİK

GRADIA CAM SERAMİK • MONOLİTİK ZİRKONYUM • CAM SERAMİK • ZİRKONYUM • IMPLANT

PERİODONTOLOJİ • PEDODONTİ • DİŞ ETİ TEDAVİSİ • HOLLYWOOD SMILE • CERRAHİ DİŞ ÇEKİMİ

TRANSPARAN ESTETİK DOLGU • NANO TEKNOLOJİ SERAMİK ÜRÜNLER • ÇENE AMELİYATLARI

LAMİNE UYGULAMAMIZ NORMAL / KESİMLİ / KESİMSİZ OLARAK YAPILMAKTADIR.

MERKEZ

Şirinevler Mh. Fetih Cd. Fatih Apt.
No:26/5 Bahçelievler / İstanbul

ŞUBE

Şirinevler Mh. Şehit Yarbay Cesur Cd.
No:35A Bahçelievler / İstanbul

TORUN CENTER

Fulya Mh. Büyükdere Cd,
Akıncı Bayırı sokağı No: 74, 34394 Şişli/İstanbul

Almanya'nın başkenti olan Berlin aynı zamanda Avrupa'nın en gözde ve heyecan veren kentlerinden biridir. 1961 ile 1990 yılları arasında Doğu ve Batı Berlin olarak ikiye bölünmüş olan kentin ortasından geçen Berlin Duvarı'nın 1990 yılında yıkılmasıyla, yeniden birleşmiştir. Berlin şehri ilk olarak 1237 senesinde kurulmuştur. Adı ise bataklık anlamına gelmektedir. Geçmişin bataklığı günümüzün en renkli Avrupa kentlerinden biridir. Berlin şehri, Avrupa'nın en kozmopolit şehirlerinden biridir. Dünyanın her yerinden farklı insanlar görmek mümkündür. Ev sahipliği yaptığı birbirinden kaliteli üniversitelerden dolayı da şehirde öğrenci nüfusu oldukça fazladır.

KEŞFETMEKLE BİTMEYEN ŞEHİR:

BERLIN

Dr. Handan DİKER
Öğretim Üyesi / Yeditepe Üniversitesi
handandiker@uted.org

Bu ay Almanya'nın başkenti ve en büyük şehri olan Berlin'deyim. Berlin aynı zamanda bir eyalet olup özellikle bahar aylarında bir başka güzel ve çok etkileyici bir şehirdir. İstanbul-Berlin arası uçakla 2 saat 50 dakika sürüyor. Oldukça keyifli bir yolculuktan sonra Berlin'deyim.

Berlin Almanya'nın kuzeyinde Spee ve Havel nehirleri arasında yer alan kumluk bir bölgede kuruludur. Dünyanın en temiz ve en yeşil şehirlerinden birisidir. 1871 yılında kurulan Alman İmparatorluğu'na başkentlik yapan Berlin, 1933 yılında ise Nazi Almanyası'nın başkenti olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nda müttefik devletler tarafından işgal edilerek yakılarak yıkılmış ve bir harabe kente dönmüştür. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Berlin, ABD, Birleşik Krallık, Fransa ve SSCB'nin kontrolüne girmiştir. Sonuçta da batı ülkeleri ile Sovyetler Birliği arasındaki siyasi farklılık nedeni ile ülkeyi ve kenti doğu ve batı olmak üzere ikiye bölmüştür. 12 Ağustos 1961'de ise Berlin Duvarı inşa edilmiştir. İmparatorluk merkezi olan Mitte ile Bergama Sunağı'nın (Türkiye'den kaçırılarak getirilen) sergilendiği Bergama Müzesi gibi önemli yapılar, saraylar, binalar, büyükelçilikler kentin doğu kesiminde kalmıştır. Duvar, 1989'da yıkılıp 3 Ekim 1990'da iki Almanya'nın birleşmesi ile Berlin Eyalet şehir olmuştur. Ve Almanya Federal Cumhuriyeti'nin de başkenti olmuştur. Berlin çok görkemli, çok tarihi ve oldukça büyük bir şehir. Caddeleri, kaldırımları adeta Amerika sokakları gibi. Gerçekten de Almanya'nın başkenti olmayı fazlası ile hak eden bir şehir.

Berlin'de en çok turist çeken, gezilmesi gereken yerleri şöyle sıralayabiliriz:

Reichstag (Parlamento Binası): Burası tarihi bir devlet binası. Alman Federal Meclisi'ne ev sahipliği yapıyor. 1884-1894 yılları arasında ve Spee Nehri'nin kenarında Neo-Rönesans stilinde inşa edilmiştir. Brandenburg kapısının hemen yakınında içinde halka açık bir restoran bulunan dünyanın tek parlamento binasıdır. 1933 yılında sebebi bilinmeyen bir yangından dolayı

yanmıştır. Dünya savaşında da ciddi zarar gören binaya 1960 yılına kadar el sürülmemiştir. Federal Almanya ve Doğu Almanya birleşme kararı alınca Reichstag tekrar parlamento binası olarak işlev görmeye başlamıştır. Binanın ön cephesinde, 'Alman Halkına' yazısı göze çarpar. Binanın tepesindeki cam kubbe çok görkemlidir. Kubbeye vuran ışık aynalar aracılığı ile parlamento salonuna yansır. Güneş panelleri ile elektrik üretilip, yağmur suyunu arıtabilen bir binadır.

Brandenburger Gate (Brandenburg Kapısı): Bence burası Berlin şehrinin sembolü. Berlin'in kalbi, en önemli en görkemli tarihi noktası. Soğuk Savaş döneminde Reichstag Batı Berlin'de, Brandenburg Kapısı Doğu Berlin'de bulunmuştur. Yapım yılı 1788-1791'dir. Kapı Neoklasik bir eserdir. 12 sütundan oluşur. Burası Berlin şehrinin giriş yeri olarak tasarlanmıştır. Kapının üzerinde Quadriga heykeli bulunuyor. Bu heykelin serüveni oldukça ilginç.

Berlin Katedrali

Heykelde, Quadriga arabasını süren Roma mitolojisindeki Zafer Tanrısı Viktorya, ilk yapıldığı yıllarda çıplak olarak tasvir edilmiş, fakat Berlinliler bununla alay edince üzerine bakırdan elbise yapılmıştır. Ayrıca 1806 yılında heykel Napolyon Bonaparte tarafından çalınarak Paris'e götürülmüştür. 1814 yılında Napolyon, Almanlar tarafından yenilince heykel tekrar eski yerine konulmuştur. 1961'de Berlin Duvarı yapılıncaya Doğu ve Batı bölgelerin kesişme noktası olan Brandenburg Kapısı, Berlin birleşince heykelin yönü de değişiyor. Doğu ve Batı Berlin ayrımı zamanında yüzü batıya bakan heykel birleşmeden sonra diğer yöne çevriliyor. Heykel o kadar etkileyici ki, Nazi döneminde Naziler'in güç ve iktidar sembolü olarak kullanılmıştır.

Berliner Dom (Berlin Katedrali): Burası bir Protestan kilisesi. İçinde hiçbir zaman bir piskopos yaşamadığı için gerçek anlamda bir katedral değildir. Barok mimari tarzda yapılmıştır. 1905 yılında açılmıştır. 98 metre yüksekliğindedir. İkinci Dünya Savaşı'nda büyük hasar görmüştür. 1981 yılında restore edilmiştir.

Checkpoint Charlie: Burası Doğu-Batı Berlin geçiş noktasıdır. Berlin'in en çok turist çeken bir bölgesidir burası. İsminin anlamı şudur: Amerikan ve Rus birlikleri Berlin'in ortalarına kadar gelip şehri ikiye bölünce hemen bir sınır oluşturmuşlardır. Bu sınır üzerinde de uzun süre geçerli olacak kontrol noktaları oluşturmuşlardır.

Alpha (A), Bravo (B), Charlie (C) olmak üzere 3 ayrı geçiş kontrol noktası vardır. Charlie ismi aslında askeri bir kodlamadan gelen isimdir. Bu üç geçiş noktasının en ünlüsü de Checkpoint Charlie olmuştur. Bu kapıdan üst düzey bürokratlar, devlet yöneticileri, büyükelçiler, özel görevliler ve aileleri buradan geçebiliyorlardı. Halkın geçiş izni yoktu. Doğu Berlin'den, Batı Berlin'e kaçmak isteyen birçok kişinin hayatını kaybettiği nokta işte burasıdır. Checkpoint Charlie bölgesinde bir de açık hava müzesi var ki, burada kaçış hikayeleri anlatılıyor. Yine burada Checkpoint Charlie Müzesi de bulunuyor. Müzede bölünmüş Almanya dönemi anlatılıyor. "Berlin Duvarı Anıtı" da burada sergileniyor. Berlin duvarı 13 Ağustos 1961 yılında inşa edilmiştir. 46 km uzunluğa sahiptir.

East Side Gallery (Doğu Yakası Galerisi): Burası Berlin'in çok etkileyici bölgesi. Uluslararası bir özgürlük anıtı. Kreuzberg semtinde, Mühlenstrabe boyunca Berlin duvarının 1.3 km uzunluğunda rengarenk boyanmış bir parçası.

Alexanderplatz'daki ünlü TV kulesi

Checkpoint Charlie

Soykırım Anıtı (Holocaust Memorial)

Soykırım Anıtı (Holocaust Memorial): 2004 yılında yapımı tamamlanan ve Yahudi soykırımında hayatlarını kaybetmiş Yahudilere adanan çok etkileyici bir anıt. 19.000 metrekaresel bir alanda yapılmış 2711 adet anıt mezar görünümlü beton bloklar yer alıyor burada. Görüyorsunuz Berlin öyle bir kent ki, saymakla anlatmakla bitmez. Bir kültür, sanat, eğlence ve eğitim merkezi olan bir şehir. Berlin'de 175 müze, 50 tiyatro salonu, 300 sinema, 4650 restoran, 900 bar, 190 gece kulübü ve 4 Üniversite bulunuyor. Sanayi bakımından da özellikle, dokuma, metal, giyim, elektronik, makine, sigara ve konfeksiyon sanayii çok gelişmiştir. Berlin hem savaş sonrası yaşanan yıkımın onarılıp güçlü bir kent haline geldiğinin göstergesi, hem de Avrupa'nın en yeşil şehirlerinden birisi. Yani Berlin'de o kadar çok yapacak şey var ki. Ben Berlin'e iki kez gittim. İnanın defalarca da gitsem hep özlediğim, çok sıcak, çok görkemli ve etkileyici tarih yüklü bir kent burası.

Yazımı Fransa eski Kültür Bakanı olan (2001) Jack Lang'ın sözleri ile bitirmek istiyorum. Berlin'i ve Berlin sevgisini, Berlin'in bitmez enerjisini bizlere yansıtıyor sözleri: "Berlin, Berlin Duvarı'nın yıkılmasından sonra her geçen gün daha da güzelleşen hareketli, bir şehir. Her yerde yeni binalar ve ulaşım sistemleri tadilatı ve inşaatı var. Yıkıma tanıklık etmiş bir şehirde, burada meydana gelen yeni şeylere tanık olmak her zaman iyidir. Yine de Berlin'de birkaç şey aynı kalıyor, heyecan verici müziği, sanat ve kültür sevgisi ve tabii bira" Kesinlikle Berlin'i görmeyi öneririm. Çok beğeneceksiniz.

SPOR

SPOR DÜNYASINDAN HABERLER

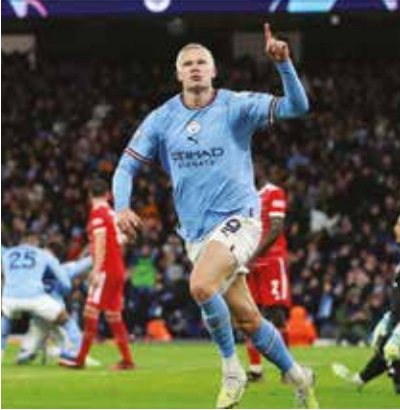

İlker FURAT
Uçak Teknisyeni
ifurat@uted.org

Rekabetin giderek arttığı günümüz spor dünyasında, uluslararası müsabakalarda elde edilen başarılar, tüm dünyada büyük yankı uyandırıyor.

Sporun toplum üzerindeki etkisini artırması ve medyanın her geçen gün spora daha fazla ilgi göstermesi, bu müsabakaların önemini giderek artırarak, başarılı ülkeler için gurur ve prestij kaynağı oluşturuyor. Biz de bu sayımızda dünyada ve Avrupa'da öne çıkan başarılı sporcuları ve çetin müsabakaları

UTED okurlarımızla paylaşmak istedik

Erling Haaland

Son dönemde dünya futbolunun en önemli yıldızlarından biri olan Erling Haaland her geçen gün kendini daha çok geliştirip yeni rekorlara yelken açıyor. Bu sezon itibarı ile 40 maçta 47 gol atarak M.City forması ile sezona damga vururken 6 asisti de hanesine yazdırmış durumda. 2022 yazında Dortmund'dan City'ye transfer olan yıldız forvet, son olarak da Muhammed Salah'ın 2017-2018 sezonundaki 38 maçta 32 gollük rekorunu da egale edip Premier Lig'de dengeleri değiştiriyor. Bakalım sezon sonunda Manchester City ve Erling Haaland hangi başarıları CV'lerine yazdıracaklar heyecanla bekliyoruz.

NBA Play-Off

NBA de Play-Off heyecanı başladı regular sezonu doğu Konferansı'nda birinci tamamlayan Milwaukee Bucks ile Batı Konferansı'nda birinci tamamlayan Denver Nuggets en avantajlı konumdaki takımlar. Normal sezonda ise sayı krallığını elinde bulunduran Sacramento Kings' in point guard De'Aaron Fox, 38 sayılık bir ortalama tutturarak takımını play-off yarışına dahil etti. Sacramento Kings, ilk turdaki rakibi geçen senenin şampiyonu bu sene ise batı konferansında son düzlükte altıncı sıradan yer bulan Stephen Curry'li Golden State Warriors oldu. İlk maçı da 126-123 kazanan Kings olurken Curry hayranları hayal kırıklığına uğradı. NBA Play-Off'lar ile çok heyecanlı bir ilkbahar dönemine girmiş oldu.

Canelo vs Ryder

Boksun süper yıldızı Meksikalı Saul "Canelo" Alvarez (58-2-2), eve dönüş maçında John Ryder (31-5-0) ile 6 Mayıs'ta Guadalajara'da karşılaşacak. En son Dmitry Bivol mağlubiyetinden sonra Gennadiy Golovkin galibiyeti ile tekrar prestij kazanan Canelo, uzun bir aradan sonra Meksika'daki ilk karşılaşmasını gerçekleştirecek. Diğer tarafta John Ryder WBO Interim Süper ortasıket ünvanı ile genel sıralamada ikinci sıraya yükseldi ve Canelo Team ' Eve Dönüş ' maçında Ryder'a bu şansı vererek bu eşleşmeyi onayladılar. Yavaş yavaş Canelo vs Benavidez maçına doğru ilerliyoruz. 2023'ün sonbahar olmasa dahi 2024'ün ilk 6 ayında artık boks kamuoyu bu maçı yapmak için sabırsızlanıyor.

Elim Bir İş Kazasında Kaybettiğimiz Arkadaşımız ve Meslektaşımız;

TUĞRUL TUNA BEKEN'i
rahmetle anıyoruz...

2015 - ∞

AJANDA

KİTAP

DEMİR KUŞ

Yazar: Arif Emre Gündüz
Yayınevi: Albaraka Yayınları

Demir Kuş, Türk hava harp sanayiinde fırsatlar ve hayal kırıklıklarıyla dolu bir döneme ışık tutuyor. Gündüz, 1924-1949 yılları arasında havacılık endüstrisinde atılan ilk adımları, dönemin öne çıkan müteşebbislerinin cesaretini ve bürokrasinin tavrını arşiv belgeleriyle ortaya koyuyor.

İmkânsızlıklara ve türlü engellemelere rağmen yaşadıkları çağın çok ötesinde işlere imza atan Vecihi Hürkuş, Nuri Demirağ, Selahattin Alan, Şakir Zümre ve Emrullah Ali Yıldız'ın ilham verici hikâyelerini akıcı bir dille ortaya koyan yazar, ilk kez gün yüzüne çıkan belgelerle tartışmalı konuları çarpıcı bir biçimde gözler önüne seriyor. Önemli tarihî şahsiyetlerin şahitliklerine de yer verilen bu eserde, hayatları pahasına gayretlerini sürdüren müteşebbislerin mücadelesini bulacaksınız.

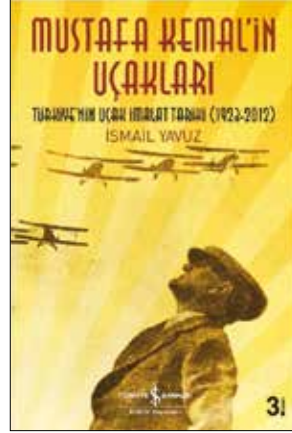
HIZLI VE ÖFKELİ 10 FAST X

Macera, Suç, Aksiyon, 3 Boyutlu, IMAX

Yönetmen: Sam Raimi
Oyuncular: Vin Diesel, Michelle Rodriguez, Jason Momoa

Hızlı ve Öfkeli serisinin 10. filmi Dominick Torretto ve ailesi, Torretto'dan intikam almak

isteyen bir düşmanla mücadele ediyor. Dom'dan intikam almak için peşine düşen ve sevdiklerini hedef alan bu düşman, uyuşturucu baronu Hernan Reyes'in kinci oğlu Dante! Dom Toretto ve ailesi, Zeki ve cesurca planları, hızlı sürüşleriyle rakiplerine karşı koymayı başaran ekip bu kez karşılarına çıkan en ölümcül rakiple mücadele etmek zorunda. Geçmişin gölgelerinden çıkan ve kan davası besleyen bu düşman, Dom'un elinden sevdiği her şeyi ve herkesi sonsuza kadar yok etmeye kararlı.

MUSTAFA KEMAL'İN UÇAKLARI

Yazar: İsmail Yavuz
Yayınevi: İş Bankası Yayınları

Vecihi Hürkuş'un 28 Ocak 1925'te motoru dışında her şeyiyle kendi ürettiği uçağıyla Gaziemir'de ilk deneme uçuşunu yaptığını, Hürkuş'un yanı sıra Selahattin Alan'ın, Nuri Demirağ'ın, Ali Yıldız'ın ve THK çalışanlarının ürettikleri uçaklarla kırdıkları

rekorları az sayıdaki meraklının dışında bilense neredeyse yoktur... Mustafa Kemal'in Uçakları, Cumhuriyet'in ilk yıllarından başlayarak kurulan pek çok fabrikanın 1923-1950 döneminde 400'e yakın farklı tip ve modelde uçak üretir hale gelişinin öyküsünü, dünya havacılık tarihindeki yerine oturma gayretiyle kaleme alınmış bir çalışma. İsmail Yavuz bu fabrikaların niye kapatıldığı sorusuna cevap bulmaya çalışırken, bu unutulmuş geleneğin üzerine inşa edilen TUSAŞ'ı da bu tarihe eklemiyor.

BİR UMUT

Dram

Yönetmen: Ümit Köreken
Oyuncular: Baran Şükrü Babacan, Eylem Yıldız

Umut, sinema filmlerinde rol almak isteyen bir oyuncudur. Asye ise özel bir tiyatrodan yönetmenlik yapmaktadır. Yönetmenliğini Asye'nin yaptığı 'Martı' isimli oyununda annesinin sevgisizliğinden dolayı

yaşama tutunma mücadelesi veren Treplev rolünü oynayan Umut, on dört yaşında iken babasını kaybetmiş, annesinin yeniden evlenmesi üzerine Bursa'da yaşayan dayısının yanına gönderilmiştir. Bu olaydan sonra yirmi yıl boyunca annesi ile hiç görüşmemiştir. Sınırdan yaşadığı sorun nedeniyle Bursa'ya dönemeyen tır şoförü dayısından bir telefon alır. Anadolu'nun küçük bir kasabasında yaşayan annesi MS hastalığı nedeniyle tedavi için Bursa'ya gelmiştir. Annesinin gelişyle geçmişe ait travmaları yeniden canlanan Umut, bir günde yaşamındaki her şeyi kaybetme noktasına gelir.

SİNEMA

YENİ TÜRKÜ

Tarih: 24 Mayıs

Yer: Moda Kayıkhanesi - Kadıköy

Saat: 22:00

Yeni Türkü, 1977 yılında Derya Köroğlu, Zerrin Yaşar ve Selim Atakan'ın Ankara'da kurduğu müzik topluluğudur. Topluluğun isim babalığını şair ve yazar Yaşar Miraç yapmıştır. 1979'da ilk albümü Buğdayın Türküsü'nü çıkaran grup 10 stüdyo albümü, 2 film müziği albümü, 2 de konser albümü yayınladı. Topluluğun asıl çıkışını sağlayan ikinci albümleri olan Akdeniz Akdeniz 1983 yılında piyasaya çıktı ve grup Türkiye çapında tanındı. Yıllar içinde Eftal Küçük, Tuncer Tercan, Cengiz Onural, Fuat Oburoğlu, Murat Buket gibi müzisyenleri barındıran grubun kuruluşundan bu yana her zaman kadroda bulunan tek elemanı Derya Köroğlu'dur. 'Bana Bir Masal Anlat Baba', 'Sezenler Olmuş' ve 'Telli Telli' gibi sayısız efsanevi şarkının hafızalarımıza kazınmasına vesile olan Yeni Türkü, Moda Kayıkhanesi'nde!

AMADEUS

Yazan: Peter Shaffer

Yönetmen: Işıl Kasapoğlu

Oyuncular: Selçuk Yöntem,

Tansu Biçer, Özlem Öçalmaz

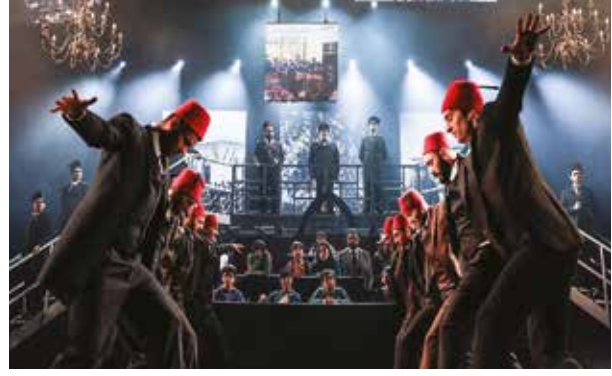
Yer: Atatürk Kültür Merkezi

Tarih: 24 Mayıs

Saat: 20:30

18. yüzyılda Viyana'da yaşayan efsane besteciler Wolfgang Amadeus Mozart ile Antonio Salieri'nin çatışmasını ele alan, Peter Shaffer'in yazdığı, usta

yönetmen Işıl Kasapoğlu'nun yönettiği Amadeus oyununun başrollerini Selçuk Yöntem (Antonio Salieri), Tansu Biçer (Wolfgang Amadeus Mozart) ve Dilan Çiçek Deniz (Constanze Weber) üstleniyor. Kalabalık oyuncu kadrosu, 12 kişilik koro ve 10 kişilik canlı orkestradan oluşan 35 kişilik dev ekibiyle sezonun en çok ses getirecek prodüksiyonlarından birisi olan ve 8 dalda Oscar kazanan Amadeus, tiyatro uyarlamasıyla sezon boyunca sanatseverlerle buluşmaya devam edecek.

1923

Tarih: 23-24 Mayıs

Yer: Zorlu PSM

Saat: 20:30

Cumhuriyetimizin 100. yılında, günümüzden tarihe uzanan büyüleyici bir müzikal yolculuk... Kurtuluş Savaşı Müzesi'ne yapılan okul gezisi sırasında ortadan kaybolan dört arkadaş, kendilerini bir anda Mustafa Kemal'in Millî Mücadele'yi başlattığı Bandırma Vapuru'nda bulurlar. Bandırma'yı sarsan dalgalardan Meclis'in açılışına, Büyük Taarruz'dan Cumhuriyet'in ilanına uzanan; genç, yaşlı, çocuk, kadın ve erkek nice isimsiz Cumhuriyet kahramanının yarattığı Millî Mücadele serüvenini müzik, dans, muhteşem sahne tasarımı ve multimedya şovu eşliğinde soluk soluğa izleyeceksiniz. 100 kişilik dev kadronun bu eşsiz performansını kaçırmayın! Barış Erdoğan ve İlker Arslan'ın sinema filmi senaryosundan esinlenerek uyarlanmıştır. 1923 müzikalindeki Gazeteci Feride, Tahtakaşık Meliha, Er Reşat gibi isimler kurgusal karakterlerdir. Bu büyük destandaki nice isimsiz kahramana saygılarımızla...

HER ŞEY BEDAVA!

Yönetmen: Çağman Pala

Oyuncular: Yasemin Yalçın,

İlyas İlber

Yer: Trump Kültür ve Gösteri

Merkezi

Tarih: 31 Mayıs

Saat: 20:30

Oyun, İtalya varoşlarında yaşam mücadelesi veren işçilerin karşılaştıkları güçlükleri anlatıyor. İki işçi ailesinin gündelik yaşamları dışında gelişen olaylar

karşısında, birbirlerine ve sisteme karşı verdikleri mücadelenin komedisi... Sürekli yükselen hayat pahalılığı, karşısında varoşlarda yaşayan çocuklar, yaşlılar, kadınlar, işçiler, fiyatların zamlanmasına karşı hep birlikte eski fiyatlar üzerinden alışveriş yapmaya karar veriyorlar ve "Ödenmeyecek! Ödemiyoruz! Her şey bedava" diyerek süpermarketteki yiyeceklere el koyuyorlar. Sistemi eleştiren fakat aynı zamanda sistemin kurallarını savunan bir koca karşısında, kalkıştığı eylemi savunabilmek için türlü oyunlara girişen bir kadın ve soluksuz bir kovalamaca...

EŞİTLİK

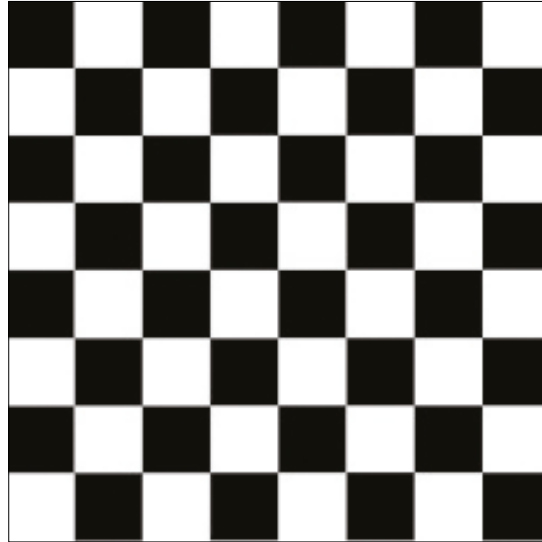
$$5+8=60 \text{ ve } 3+7=27$$

işlemlerindeki eşitlikleri dikkate aldığımızda, aşağıdaki işlemin sonucu kaç olur?

$$7+8=?$$

SONUÇ NE OLUR?

Satranç tahtasında kaç adet kare vardır?

Yukarıdaki iki bulmacayı doğru cevaplandırarak bulmaca@uted.org adresine ya da posta ile derneğimize gönderen üç okurumuz, birer 'Maket Uçak' hediyesi kazanacak. Talihliler, **25 Mayıs**'a kadar doğru cevabı gönderen okurlarımız arasında yapılacak çekilişle belirlenecektir.

GEÇEN AYIN KAZANANLARI

Nisan ayı bulmaca sorularımıza doğru cevap veren olmamıştır.

GEÇEN AYIN CEVAPLARI

1

YANIT 1

Doğru cevabı 1/3 parantez içinde gruplayarak ve işlem sırasını takiben bölmenin öncelik sırasına koyarak bulunur.

$$9 - 3 \div (1/3) + 1$$

$$= 9 - 9 + 1$$

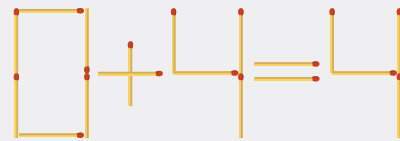
$$= 0 + 1$$

$$= 1$$

Doğru cevap 1'dir.

2

YANIT 2

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı!

İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

**TURKISH
AIRLINES**

**UEFA
CHAMPIONS
LEAGUE®**

UEFA ŞAMPİYONLAR LİĞİ
RESMİ SPONSORU